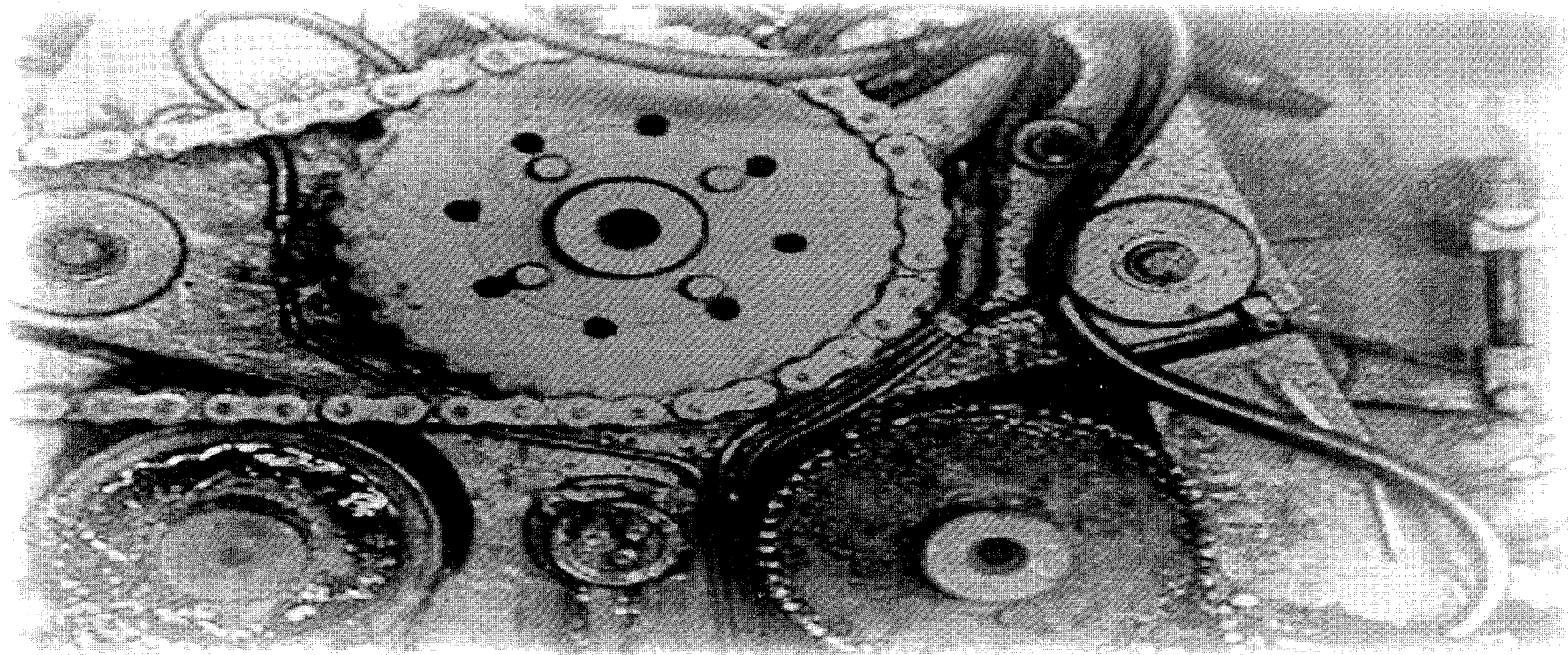

ΣΚΙΑΓΡΑΦΩΝΤΑΣ

ΤΟ ΚΑΤΕΡΓΟ

Σκέψεις ενάντια στη συνθήκη της μισθωτής εργασίας

Ευχαριστούμε την
"Παρέμβαση κατοίκων Φιλοπάππου, Κουκακίου, Πετραλώνων, Θησείου"

“Δε ζούμε αληθινά παρά μόνο τη νύχτα μέσα στ’ όνειρο.

Και το πρωί “καλημέρα” λες. “καλημέρα” σου λένε.

Κι η σφαγή συνεχίζεται.”

Τάσος Λειβαδίτης

Με αφορμή τις πρόσφατες ανακατατάξεις στον εργασιακό χώρο, που άρχισαν να ανακοινώνονται την άνοιξη του 2005, μας δημιουργήθηκε αρχικά η ανάγκη να συζητήσουμε για την νέα εργασιακή πραγματικότητα, που βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Είναι βέβαια γνωστό ότι το θέμα είναι πολύπλευρο και ανοίγει έναν λαβύρινθο ζητημάτων, που μας οδήγησαν σε ένα κύκλο συζητήσεων μέσα απ’ τον οποίο αναδείχθηκαν διάφορες πτυχές της συνθήκης που ονομάζουμε μισθωτή σκλαβιά.

Η δουλειά αποτελεί κυρίαρχο και δομικό στοιχείο του καπιταλισμού και ταυτόχρονα έναν από τους βασικότερους κοινωνικούς εκβιασμούς, από την πλευρά της κυριαρχίας. Από την πλευρά των εργαζομένων οι αντιστάσεις είναι ελάχιστες. Το ότι οι εργαζόμενοι δεν “αντιδρούν” με οποιοδήποτε τρόπο δεν οφείλεται, βέβαια, αποκλειστικά και μόνο στο φόβο, στους εκβιασμούς και στις πιέσεις που ασκούν τα αφεντικά πάνω τους, αλλά αποτελεί ένα ακόμα σημείο της ευρύτερης κοινωνικής κατάστασης, η οποία χαρακτηρίζεται από τη διάχυτη συναίνεση.

Θέλοντας να επικοινωνήσουμε τις σκέψεις μας, αλλά και τα συμπεράσματά μας ακολούθησε η συγγραφή αυτής της προσούρας με σκοπό να συζητηθεί το θέμα αυτό.

εν πλώ, Απρίλιος 2006

Αναδιοργάνωση των όρων της μισθωτής εργασίας

Η συνεχής οικονομική ανάπτυξη αποτελεί εγγενές στοιχείο του καπιταλιστικού συστήματος και προϋπόθεση για τη συνέχεια της ύπαρξής του. Τις τελευταίες δεκαετίες η κυριαρχία χρησιμοποιώντας το ιδεολόγημα της ανάπτυξης (αύξηση του παραγόμενου προϊόντος και της κερδοφορίας των επιχειρήσεων) έχει καταφέρει να πείσει πως υπάρχει ένα “γενικό κοινωνικό συμφέρον” το οποίο ταυτίζεται με τα συμφέροντα των αφεντικών.

Σε αυτή τη βάση, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε ελληνικό επίπεδο, οι κυρίαρχες οικονομικές θεωρίες που έχουν υιοθετηθεί από τις ηγεσίες και έχουν γίνει κυβερνητική πολιτική τις τελευταίες δεκαετίες, αξιώνουν ότι η αναδιοργάνωση των όρων της μισθωτής εργασίας-σκλαβιάς αποτελεί αναγκαιότητα για τη συνολική “πρόοδο και ανάπτυξη”. Οι άξονες πάνω στους οποίους γίνεται αυτή η αναδιοργάνωση είναι:

Α) Η μείωση του κόστους παραγωγής που επιτυγχάνεται με μια σειρά από μέτρα όπως η μείωση των μισθών (τόσο των πραγματικών μισθών όσο και του μη μισθολογικού τμήματος: τις εισφορές για ασφάλιση και σύνταξη), η αναπροσαρμογή του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος ώστε να μη βαραίνει την εργοδοσία, η ελαστικοποίηση των όρων δουλειάς ώστε μια επιχείρηση να μπορεί να αναπροσαρμόζει την παραγωγή της ανάλογα με τη ζήτηση, η διεύρυνση του ωραρίου. Εξίσου αποτελεσματική αποδεικνύεται σε αυτή την κατεύθυνση και η μεταφορά εργοστασίων σε μη αναπτυγμένες χώρες όπου η παραγωγή θα μπορεί να γίνεται με όρους “τρίτοκοσμικούς” (χαμηλοί μισθοί, ανύπαρκτα εργατικά δικαιώματα...).

Β) Η απορρύθμιση της αγοράς της μισθωτής εργασίας, η άρση δηλαδή μιας σειράς εργατικών-κοινωνικών κατακτήσεων, όπως οι συλλογικές συμβάσεις, τα επιδόματα ανεργίας, οι περιορισμοί των απολύσεων, ο συνδικαλισμός... οι οποίες αποτελούν σε κάποιο βαθμό ανασταλτικό παράγοντα στις ορέξεις των αφεντικών.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται το ελληνικό κράτος, συνεχίζοντας τις πολιτικές επιλογές των προηγούμενων χρόνων, έχοντας ήδη συμφωνήσει με τους ευρωπαϊούς εταίρους σε μια σειρά μέτρων και ρυθμίσεων που αφορούν τα εργασιακά, το συνταξιοδοτικό και το ασφαλιστικό σύστημα (βλέπε

οδηγία Μπολκεστάϊν της Ε.Ε.). Αναλυτικότερα οι σχεδιασμοί (από τους οποίους κάποιои έχουν ήδη υλοποιηθεί) συνοψίζονται στα εξής:

- * Αύξηση των ωρών δουλειάς, με τη διεύρυνση του ωραρίου στα εμπορικά καταστήματα και την μετατροπή της Κυριακής σε εργάσιμη μέρα.
- * Μείωση της αποζημίωσης των νόμιμων υπερωριών από 50% σε 25%, κατάργηση ουσιαστικά της έννοιας της παράνομης υπερωρίας η οποία αποζημιωνόταν ως τώρα με 150%.
- * Αύξηση του ορίου των απολύσεων.
- * Ρύθμιση του χρόνου δουλειάς από τους εργοδότες, με τη χρήση του λεγόμενου διευθυντικού δικαιώματος.
- * Ατομικές συμβάσεις μισθωτής εργασίας (μεταξύ εργοδότη και κάθε εργαζόμενου ξεχωριστά), που σηματοδοτούν την κατάργηση στην πράξη των συλλογικών συμβάσεων.
- * Αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης.
- * Άρση της μονιμότητας για τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα.
- * Επιδοτήσεις από την Ε.Ε. για τη μεταφορά εργοστασίων σε χώρες της Βαλκανικής που ανήκαν στο ανατολικό μπλοκ και πλέον αποτελούν παράδεισο για κάθε αφεντικό.
- * Εισαγωγή εργατικού δυναμικού, από γειτονικές χώρες, το οποίο θα αμοίβεται με μισθούς της χώρας προέλευσής του (αποτέλεσε το πιο χαρακτηριστικό σημείο της οδηγίας Μπολκεστάϊν, αλλά ήταν από τα ελάχιστα τα οποία δεν πέρασαν).

Σε μία προσπάθεια των αφεντικών και των πολιτικών εκφραστών τους να αποσπάσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κοινωνική συναίνεση για τους σχεδιασμούς τους, μιλούν για αναγκαία μέτρα, τα οποία θα μειώσουν την ανεργία αυξάνοντας τις θέσεις δουλειάς, θα αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, θα ανεβάσουν το βιοτικό επίπεδο, θα δώσουν κίνητρα για νέες επενδύσεις, θα επιφέρουν στο μέλλον όλο και μεγαλύτερη κοινωνική ευμάρεια. Όμως τα παραπάνω επιχειρήματα των κυβερνώντων αδυνατούν να κρύψουν τα αποτελέσματα των σχεδιασμών τους, που αποσκοπούν μονάχα στη μεγιστοποίηση του κέρδους των αφεντικών. Σε μια πραγματικότητα όμως, την οποία χαρακτηρίζουν η ταξικότητα και η ιεραρχία, η καταπίεση και η εκμετάλλευση, η “αιεφόρος ανάπτυξη” δεν μπορεί να σημαίνει το ίδιο για όλη την κοινωνία. Από την πλευρά του κράτους και των αφεντικών, σημαίνει όντως συνεχή αύξηση των κερδών τους. Από την άλλη πλευρά αυτή των εργαζομένων, σηματοδοτεί την όξυνση των όρων εκμετάλλευσης, καταπίεσης και ταυτόχρονα την ένταση της λεηλασίας της καπιταλιστικής περιφέρειας.

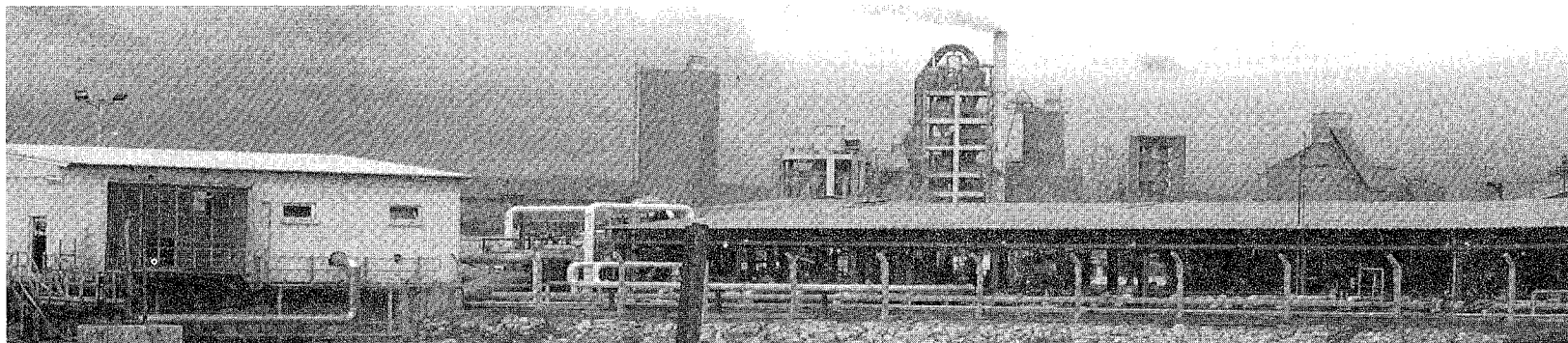
Η κατάργηση του οκτάωρου, η διεύρυνση του χρόνου μισθωτής εργασίας, η μείωση του κόστους των υπερωριών, η ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, η μείωση των αποδοχών και των εργοδοτικών εισφορών δεν αποτελούν τίποτα περισσότερο από την όξυνση της εκμετάλλευσης και την επιβολή στυγνότερων συνθηκών δουλειάς. Συνθήκες μέσα στις οποίες ο εργαζόμενος αποτελεί αναλώσιμο

υλικό. Από άνθρωπος μετατρέπεται σε μηχανή η οποία δε μπορεί να έχει διεκδικήσεις, απόλυτος δούλος του εκάστοτε μικρού ή μεγάλου αφεντικού όπου όλη η ζωή (επιβίωση) του διαδραματίζεται μέσα στο χώρο δουλειάς, δίχως ελεύθερο χρόνο, δίχως η εντατικοποίηση να του αφήνει περιθώριο για στοιχειώδεις σκέψεις αντίστασης. Όλα τα παραπάνω έρχεται να πλαισιώσει η νομοθετημένη πλέον αυθαιρεσία του κάθε αφεντικού, το οποίο θα ρυθμίζει μονομερώς το χρόνο της μισθωτής σκλαβιάς (διευθυντικό δικαίωμα), θα μπορεί να απολύει περισσότερους εργαζόμενους, ενώ θα διαπραγματεύεται με κάθε εργαζόμενο ξεχωριστά τη σύμβαση εργασίας.

Ταυτόχρονα με τις ρυθμίσεις στο εργασιακό ζήτημα προωθείται σε παγκόσμιο επίπεδο η μεταφορά των εργοστασίων πολλών εταιριών σε χώρες του τρίτου κόσμου. Στην Ινδία, τη Βουλγαρία, την Τουρκία, το Μεξικό κ.α.. Από αυτή τη λεηλασία της καπιταλιστικής περιφέρειας δε θα μπορούσαν να λείψουν οι ελληνικές επιχειρήσεις και το ελληνικό κράτος. Τα τελευταία χρόνια, μετά το άνοιγμα των συνόρων των φτωχών χωρών της Βαλκανικής, πολλά εργοστάσια μεταφέρθηκαν από την Ελλάδα σε χώρες όπως η Βουλγαρία και η Μακεδονία ενώ παράλληλα επενδύθηκαν μεγάλα ελληνικά κεφάλαια.

Η τακτική αυτή κίνηση δεν είναι δύσκολο να ερμηνευτεί. Στις φτωχές χώρες της βαλκανικής όπου οι εργασιακές συνθήκες είναι κατά πολύ χειρότερες από την Ελλάδα (όσον αφορά σε χρόνο εργασίας, επιδόματα, αποζημιώσεις), όπου ο βασικός μισθός αντιστοιχεί στο 1/3 του ελληνικού, βρίσκεται ο οικονομικός παράδεισος για κάθε επιχειρηματία. Χαμηλοί μισθοί, χαμηλό κόστος εγκατάστασης και συντήρησης, φτηνές πρώτες ύλες συνεπάγονται τη δραστική μείωση του κόστους παραγωγής. Επομένως η εταιρεία μπορεί να γίνεται περισσότερο ανταγωνιστική, να επεκτείνεται και να μεγιστοποιεί τα κέρδη της. Από την άλλη πλευρά, άνθρωποι που χάνουν την δουλειά τους, αντιμετωπίζουν την τρομοκρατία της ανεργίας και την εργασιακή ανασφάλεια. Συγχρόνως αναγκάζονται να συμβιβαστούν με χειρότερους όρους δουλειάς για να μπορέσουν να επιβιώσουν.

Για μια ακόμη φορά η κυριαρχία αποκαλύπτει το απάνθρωπο πρόσωπό της. Κάνει φανερό χωρίς αναστολές ότι στόχος της είναι η μεγιστοποίηση των κερδών αδιαφορώντας για τον άνθρωπο. Προγραμματίζει το επόμενο βήμα της αντιμετωπίζοντας τον άνθρωπο τεχνοκρατικά, απλά ως αναλώσιμο προϊόν και μια ακόμη συνιστώσα της παραγωγής.

Εκπαίδευση ειδίκευση εξειδίκευση και εργασιακές σχέσεις

Λαμβάνοντας υπόψη ότι πολύ συχνά προστίθενται καινούρια δεδομένα ή αφαιρούνται πάνω στο ζήτημα της μισθωτής εργασίας, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες της αγοράς των κυρίαρχων, θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε κάποιες σχετικές έννοιες όπως “ειδικευμένος” και “ανειδίκευτος” εργαζόμενος.

Στις σημερινές συνθήκες ο καπιταλισμός με τον όρο “ειδικευμένη εργασία” εννοεί την ειδική επιστημονική ή τεχνική γνώση που έχει προέλθει από τις διάφορες βαθμίδες εκπαίδευσης, την χρόνια εργασιακή εμπειρία και τις ατομικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Λιγότερο ειδικευμένος ή ανειδίκευτος μπορεί να θεωρηθεί κάποιος με ορισμένα ή κανένα από τα παραπάνω “προσόντα”.

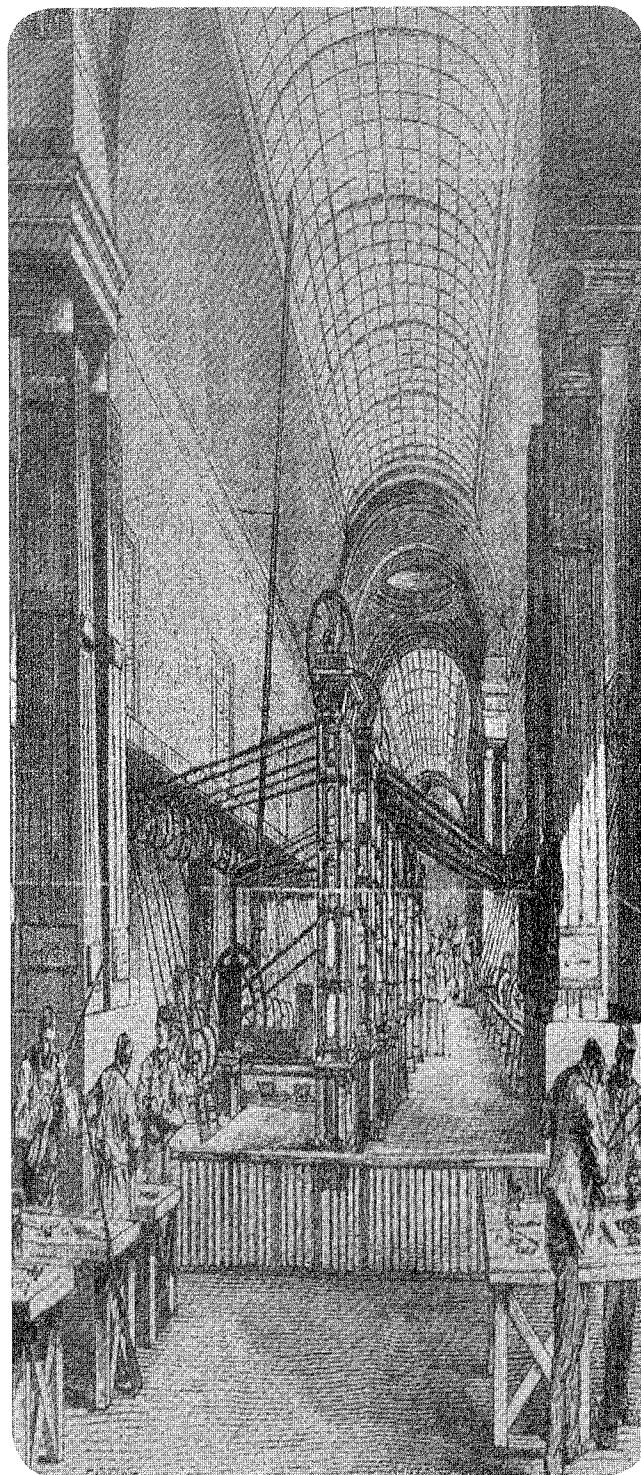
Οι χαρακτηρισμοί “ειδικευμένος” και “εξειδικευμένος” αρχίζουν να διαμορφώνονται πριν το άτομο βγει στην αγορά εργασίας, μέσω των διαφόρων βαθμίδων εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια-τριτοβάθμια). Οι διαχωρισμοί μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης, αλλά και των σχολών της κάθε βαθμίδας κάνουν αισθητή την ταξική διάκριση που υπεισέρχεται στην εύρεση του μελλοντικού επαγγέλματος. Στους χώρους εκπαίδευσης, που άνετα μπορούν να χαρακτηριστούν χώροι διαμόρφωσης συνείδησης και προσωπικότητας, είναι το πρώτο στάδιο, που το σύστημα θέτει τους όρους του προσπαθώντας να γίνουν αφομοιώσιμοι από τους αποδέκτες του, ώστε στο δεύτερο στάδιο (που είναι η δουλειά) να είναι έτοιμοι να ενσωματωθούν στη μηχανή της οικονομίας. Ο ανταγωνισμός, οι διαχωρισμοί, η ιεραρχία που καλλιεργούνται μέσα στους εκπαιδευτικούς χώρους (πόσο καλύτερα έγραψε ο ένας από τον άλλον ή έκανε μια επιπλέον εργασία ή πέρασε παραπάνω μαθήματα, δηλαδή η διαφοροποίηση μεταξύ καλύτερου ή χειρότερου σπουδαστή, οι ιδιαίτερες επαφές και σχέσεις κάποιων σπουδαστών με καθηγητές ή σπουδαστών μεταξύ τους, το επιβαλλόμενο καθηγητικό κύρος), συνθέτουν τη μελλοντική εικόνα του ατόμου στον εργασιακό του χώρο και τις σχέσεις με τους συναδέλφους του και το αφεντικό του. Εκτός βέβαια από τη διαμόρφωση συμπεριφοράς και συνείδησης υπάρχει εκπαίδευση και κατάρτιση σε ένα συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Η πολυδιάσπαση των τμημάτων έχει να κάνει με τις ανάγκες της παραγωγής σε κάθε χρονική στιγμή όπως και με την ανάπτυξη της τεχνολογίας. Οι άνθρωποι-εκπαιδευόμενοι (μαθητές-σπουδαστές) αλέθονται στις κρεατομηχανές της εκπαίδευσης, για να αποτελέσουν τον ιδανικό κιμά ως αυριανοί εργαζόμενοι για τις ορέξεις των αφεντικών. Ό,τι περισσεύει και δεν ταιριάζει με τις επιθυμίες και τους παραγωγικούς σχεδιασμούς πετιέται. Στην καλύτερη περίπτωση ο ειδικευμένος-κιμάς ξανααλέθεται ή καταναλώνεται. Έτσι, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτελούν τον προθάλαμο όπου τα άτομα εκπαιδεύονται για την ένταξή τους στον εργασιακό τομέα.

Εκτός από την ειδίκευση (κατάρτιση) και τις ατομικές εργασιακές εμπειρίες, γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, η εύρεση και η ανέλιξη στην ιεραρχική δομή της μισθωτής εργασίας εξαρτάται πολύ

συχνά από την ιδιοσυγκρασία και την προσωπικότητα των υποψήφιων ή εν ενεργεία ανελισσόμενων εργαζομένων. Ειδικότερα για ειδικευμένους υποψήφιους εργαζόμενους η ικανότητα πειθούς, πέρα των τυπικών προσόντων, είναι καθοριστικό στοιχείο για μια θέση εργασίας σε περίοδο όξυνσης της προσφοράς-ζήτησης και περισσότερο σε “κλειστές” ειδικότητες. Κάποιες φορές κυριολεκτικά χρειάζεται να αποδείξουν όχι ότι δεν είναι ελέφαντες αλλά το αντίθετο! Και μπαίνουν σε ένα κυκεώνα υποκριτικής τέχνης ή “ηθελημένης” προσφοράς, γλειψίματος, απόγνωσης, έκκλησης ή συνδυασμών αυτών ή και όλων μαζί για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Έτσι συχνά ο πιο δυναμικός, άνετος και με κάποιο από τα παραπάνω στοιχεία μπορεί να πάρει τη θέση από άλλον ανταγωνιστή του με περισσότερα τυπικά, αλλά και ουσιαστικά-για το καπιταλιστικό σύστημα αξιών-προσόντα. Ανάλογα, μπορεί να εξελιχθεί κάποιος σε προϊσταμενικές και διευθυντικές θέσεις έναντι πιο “ικανών” ή “κατάλληλων” συναδέλφων του. Σε ορισμένες από τις περιπτώσεις αυτές η ιδιότητα της ρουφιανιάς παίζει το ρόλο της.

Ακόμη κι όταν κάποιοι προσλαμβάνονται με βάση τα τυπικά τους (ζητούμενα ή περισσότερα) προσόντα δεν πληρώνονται πάντα για το σύνολο αυτών. Μικρότερες επιχειρήσεις συνήθως δεν προσλαμβάνουν υποψήφιους με περισσότερα των ζητούμενων προσόντων, για να μην αυξήσουν τις δαπάνες μισθοδοσίας που αντιστοιχούν σε αυτά, φοβούμενες ενδεχόμενες καταγγελίες των ενδιαφερομένων (αυτά ίσχυαν κυρίως με το προηγούμενο εργασιακό καθεστώς).

Μεγάλη άνθιση, κυρίως στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα τα τελευταία είκοσι χρόνια στον ελληνικό χώρο γνώρισαν και γνωρίζουν (παρά τις εκάστοτε επικοινωνιακές διαψεύσεις) οι κομματικές-πελατειακές σχέσεις. Με πρόσχημα το “κράτος πρόνοιας” τα κυβερνώντα κόμματα

παρέκκλιναν συχνά των μεσομακροπρόθεσμων στόχων της ειδικευμένης εργασίας (ανάλογα και με τις ανάγκες των τομέων παραγωγικότητας) διορίζοντας με αδιαφανείς ή μερικώς διαφανείς διαδικασίες εκτός από ειδικευμένο και ανειδίκευτο και ειδικών αναγκών προσωπικό. Όσον αφορά τις προσλήψεις ειδικευμένων, δεν ήταν κυρίως βέλτιστης επιστημονικής και τεχνικής κατάρτισης, τουλάχιστον για τα πρότυπα της κρατικής και ιδιωτικής εκπαίδευσης και οικονομίας. Ως εξουσία, “εκπόρνευαν” και ταυτόχρονα εκβίαζαν την εκλογική ψήφο των διορισμένων “παιδιών τους”, είτε για έλεγχο των σωματείων, συλλόγων και συνδικάτων εργαζομένων για την επιθυμητή-την περίοδο διακυβέρνησής τους-εργασιακή ειρήνη, είτε για μεσοβραχεία οφέλη δημοτικών εκλογών, είτε τελικά για τον απώτερο στόχο επανεκλογής στον κυβερνητικό θώκο (μια συνθήκη που συνεχίζει και θα συνεχίσει να υφίσταται).

Όσοι δεν ήθελαν ή δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να σπουδάσουν συνιστούν το ανειδίκευτο εργατικό προσωπικό. Είναι μονάδες που στην ιεραρχία της γνώσης και της μισθωτής σκλαβιάς γίνονται ευκολότερα έρμαιο των αδηφάγων αφεντικών. Η ορολογία της “ανειδίκευτης εργασίας” είναι ένα καλό άλλοθι, για το σύστημα κυριαρχίας, ώστε να κρατά σε συνθήκες εξαθλίωσης ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας. Τέτοιες συνθήκες συνιστούν οι χαμηλότεροι μισθοί των ανειδίκευτων έναντι των αντίστοιχων των ειδικευμένων, αν και το δημόσιο αποτελεί κάποιες φορές την ελάχιστη εξαίρεση στον κανόνα, η ανυπαρξία ελεύθερου χρόνου (για να εξισορροπήσει τις απώλειες εισοδήματός του, ο ανειδίκευτος εργαζόμενος συχνά δουλεύει σε περισσότερες από μία δουλειές από έναν ειδικευμένο εργαζόμενο), οι συνήθως πιο επικίνδυνες, ανθυγιεινές και σωματικά πιο κουραστικές εργασίες. Πάντως, στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν πλήρως ανειδίκευτοι εργαζόμενοι, αφού όλοι εκπαιδεύονται να κάνουν μία συγκεκριμένη δουλειά ακόμη και όταν πριν δεν την γνώριζαν.

Η οικονομία του συστήματος επιδιώκει κατά καιρούς να δίνει κίνητρα μεγαλύτερης αποδοτικότητας σε εργαζόμενους με τα εκάστοτε πριμ παραγωγικότητας (bonus). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα εκτός από την ένταση του ατομικισμού και ανταγωνισμού μεταξύ των εργαζομένων, να ανεβαίνουν σταδιακά οι προγενέστερες νόρμες παραγωγής ή παροχής υπηρεσιών για όλους τους εργαζόμενους και όχι μόνο για τους αποδοτικότερους. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη αυταπάτη από το να νομίζει κανείς ότι με λίγα περισσότερα χρήματα ή λόγω περισσότερης δουλειάς ή ανέλιξης σε προϊσταμενικές θέσεις μπορεί κάποια στιγμή να εξισωθεί με το αφεντικό ή να πάρει τη θέση του. Ακόμη και στις πιο εύρωστες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, όταν οι μισθοί-πακέτα ορισμένων διευθυντικών στελεχών είναι πραγματικά υψηλοί, συγκρινόμενοι με εκείνους των μέσων ειδικευμένων εργαζομένων, απέχουν πολύ από τα υπερκέρδη των αφεντικών τους. Και είναι αδρό το τίμημα του ελάχιστου ελεύθερου (ή κατ’ αυτούς και τα αφεντικά τους μη εργάσιμου) χρόνου που “πληρώνουν”, σε σχέση με τον ανάλογο των περισσότερων υπολοίπων εργαζομένων.

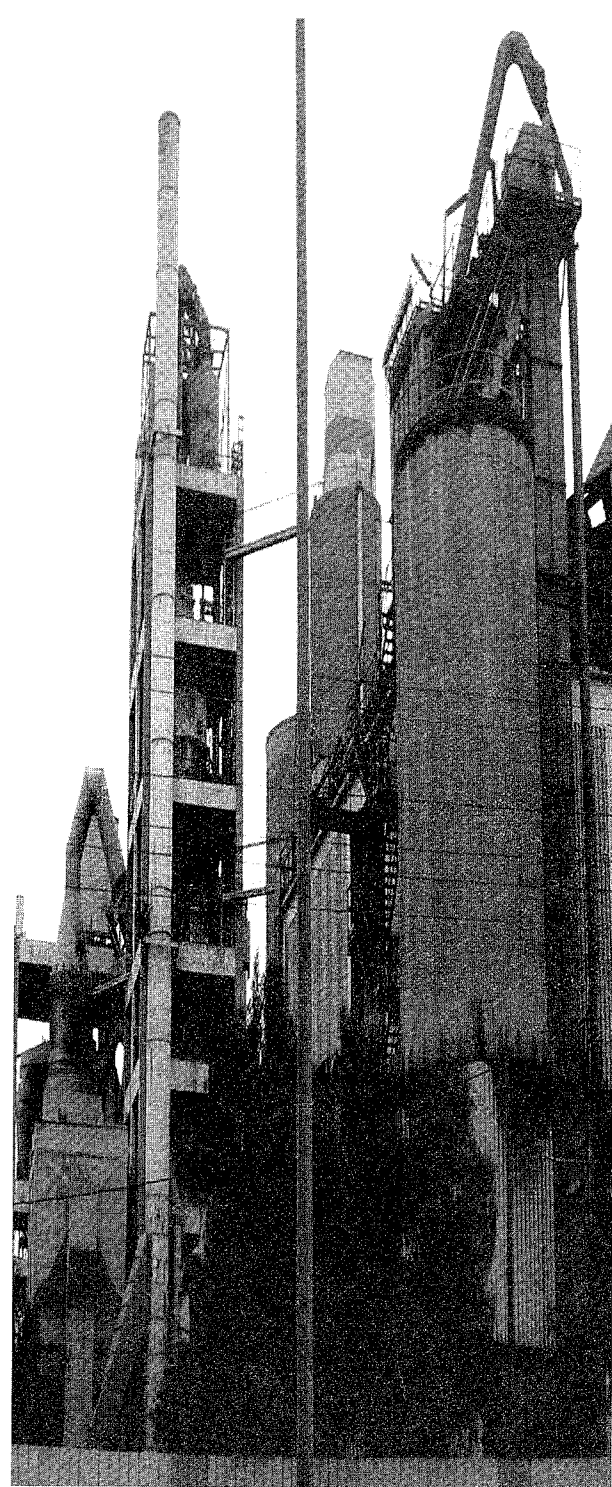
Ουδέποτε τα αφεντικά επέτρεψαν στους από κάτω (προλετάριους και μη) να καταλάβουν την θέση τους. Για αυτούς ίσχυε, ισχύει και θα ισχύει πάντα η ρήση: “βοήθα με φτωχέ να μη σου μοιάσω”.

Και παρά τούς εσωτερικούς τους ανταγωνισμούς, ποτέ δεν θέλησαν να αμβλύνουν ή να καταργήσουν την κορυφή της πυραμίδας της ιεραρχίας.

Η πολυειδίκευση δημιουργεί, ωθεί και αναπαράγει την διάσπαση του εργαζόμενου δυναμικού στον καπιταλισμό. Στην Ελλάδα, οι εργαζόμενοι εδώ και δύο δεκαετίες λειτουργούν στενά συντεχνιακά, ενδιαφερόμενοι κυρίως για τα δικαιώματα και οφέλη των κλάδων τους. Οι καπιταλιστές μέσω των πολλών εργασιακών ειδικοτήτων, αλλά και “καλλιεργώντας” τη συναίνεση (μεταξύ αυτών και των εργαζομένων) για το “κοινό” καλό του κλάδου και των επιχειρήσεων, ελέγχουν καλύτερα ο καθένας ξεχωριστά και όλοι μαζί τους μισθωτούς τους σκλάβους. Η διαίρεση, η αδιαφορία και ενίοτε ο ανταγωνισμός μεταξύ εργαζομένων διαφορετικών ειδικοτήτων και κλάδων είναι η καλύτερη επιβράβευση της πολιτικής των διαχωρισμών των κυρίαρχων.

Στο όνομα των ειδικών εποχικών εργασιών και τοπικών συμφερόντων (υλοτομία, γεωργία, τουρισμός, κ.α.) εδώ και πολλά χρόνια, με αποφάσεις των εκάστοτε νομαρχών σε συνεννόηση με τους εργοδότες και αποδοχή των εκπροσώπων των εργαζομένων, συνάπτονται οι “τοπικές συμβάσεις” (κατά νομό), που αναιρούν κατακτήσεις των σχετικών κλάδων μέσω συλλογικών συμβάσεων.

Η πολιτική του “πάρτο ή φύγε” (take it or leave it) εφαρμόζεται επίσης παγκόσμια τα τελευταία χρόνια, με πρόσχημα τη μείωση της ανεργίας ειδικευμένου προσωπικού. Στα πλαίσια της χάρτας 2010 του Σρέντερ, η γερμανική εταιρία Volkswagen-VW (σε αντίθεση με την ερμηνεία της επωνυμίας της “Αυτοκίνητα του λαού”) μέσα στο 2005, προκειμένου να μειώσει το κόστος παραγωγής 2-3 συγκεκριμένων μοντέλων αυτοκινήτων, χωρίς το τελικό προϊόν να είναι απαραίτητα φθηνότερο για τον καταναλωτή, απείλησε τους εργαζόμενους με κλείσιμο του εργοστασίου της στην Γερμανία και μεταφορά του στην Πορτογαλία, αν δεν αποδέχονταν μειώσεις μισθών

της τάξης του 15-20% και ανάλογες αυξήσεις ωρών εργασίας για τα επόμενα τουλάχιστον 2 ή 3 χρόνια. Η εταιρεία επικαλέστηκε λόγους ανταγωνισμού του κλάδου, για φθηνό αυτοκίνητο (χωρίς μείωση των κερδών της ασφαώς), σε μια ευρωπαϊκή αγορά που, αν και παρουσιάζεται ως μια εύρωστη οικονομικά δύναμη μεταξύ των κυρίαρχων του πλανήτη, εμφανίζει ορατά πλέον δείγματα έντονων απωλειών μικρομεσαίων εισοδημάτων. Οι 5.500 περίπου εργαζόμενοι, μέσω των εκπροσώπων τους, αποδέχτηκαν τον ωμό εκβιασμό, για να μην χάσουν τη δουλειά τους.

Μία από τις πιο πρόσφατες εξελίξεις ειδικευμένης εργασίας (από τα μέσα-τέλη της δεκαετίας του '90) είναι η τηλε-εργασία. Οι εργαζόμενοι, από το σπίτι ή άλλο χώρο της επιλογής τους, αποδίδουν καλύτερα για τους εργοδότες τους, έχοντας και την ψευδαίσθηση διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου τους. Οι κίνδυνοι που απορρέουν από τις ατομικές συμβάσεις, την ελαστική χρονική διάρκεια δουλειάς, τη μη ασφάλιση, την απομόνωση και μη συνεύρεση με άλλους εργαζόμενους είναι μεγάλοι. Η μορφή αυτή δουλειάς στις Η.Π.Α. φτάνει το 17%, ενώ στην Ελλάδα υπολογίζεται στο 2-3%.

Παρά τον προγραμματισμό των εργασιακών ειδικοτήτων από τη στρατευμένη εκπαίδευση, δε θα μπορούσε ένα άνισο κοινωνικοοικονομικό σύστημα όπως ο καπιταλισμός να μην έχει διαχειριστικά και ανταποδοτικά προβλήματα. Στα πλαίσια της αναδιάρθρωσής του δημιουργεί συνεχώς νέες ειδικότητες, νέες τεχνολογίες και μορφές μισθωτής εργασίας, χρησηστεύοντας προηγούμενες. Το εκπαιδευτικό κατεστημένο συχνά αδυνατεί λόγω έλλειψης ευελιξίας ή και συνειδητά, λόγω διατήρησης των δικών του κερκτημένων-προνομίων (διατήρηση παραδοσιακών ειδικοτήτων, εδρών, ευρωπαϊκών και εγχώριων κονδυλίων) να ακολουθήσει.

Κάποτε σκόπιμα, κράτος και κεφάλαιο μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος δημιουργούν ανεργία με την πολυδιάσπαση ειδικοτήτων ή επικαλύψεις άλλων ώστε να τρομοκρατούν και να εκβιάζουν ευκολότερα τους υποψήφιους εργαζόμενους. Ειδικευμένοι υποψήφιοι εργαζόμενοι που δεν διαθέτουν κομματικό-οικογενειακό-συγγενικό ή φιλικό μέσο και δεν θέλουν ή δεν μπορούν να υποβάλλουν την αξιοπρέπειά τους σε δοκιμασία, μένουν συνήθως άνεργοι ως προς το γνωστικό τους αντικείμενο, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Το ποσοστό ανεργίας των ανειδίκευτων εργαζόμενων, στα πλαίσια της ανταγωνιστικής οικονομίας είναι αυξημένο συγκριτικά με το αντίστοιχο των ειδικευμένων, εκτός των προαναφερθέντων και λόγω των περιορισμένων θέσεων μη ειδικευμένης εργασίας σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο καπιταλιστικό κόσμο.

Κατανοώντας τις επιμέρους διαφορές, ανισότητες, αλλά και ενδογενείς ανταγωνισμούς και αντιφάσεις του συστήματος μισθωτής σκλαβιάς και του ίδιου του καπιταλισμού, οι έννοιες της αδυσώπητης εκμετάλλευσης και καταπίεσης του ατόμου είναι κυρίαρχες. Ειδικότερα σήμερα, η επίθεση που εξαπολύεται σε παγκόσμιο επίπεδο πραγματώνεται στον ελλαδικό χώρο με τις εξαγγελίες και προσπάθειες εφαρμογής στο σύνολό τους των νέων εργασιακών μέτρων.

Εργασιακές συνθήκες στα σύγχρονα κάτεργα

Η φύση της σύγχρονης παραγωγής δημιουργεί, δίπλα στον προαιώνιο μόχθο για την επιβίωση, συνθήκες εργασίας αντίξοες, βλαβερές και πολλές φορές ολέθριες για την υγεία του ανθρώπου. Η όποια παρέμβαση έχει γίνει στον τρόπο παραγωγής για την βελτίωση των συνθηκών σε σχέση με την ανθρώπινη υπόσταση, έχει προέλθει από μακροχρόνιους και αιματηρούς αγώνες των κοινωνικά καταπιεσμένων-εργαζομένων. Το νομικό πλαίσιο, που προσπαθεί να περιορίσει την ανθρώπινη αναλωσιμότητα, δεν έχει χαριστεί από κανένα αφεντικό. Η αστική δημοκρατία έχει υποχρεωθεί να αποδεχτεί ότι ο εκάστοτε εργοδότης πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε το περιβάλλον εργασίας να εξασφαλίζει την ψυχική και σωματική υγεία των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά από παράγοντες όπως: περιβάλλον χωρίς επιβλαβείς χημικές ουσίες-ακτινοβολίες, σωστός αερισμός, σωστός φωτισμός, σωστή θερμοκρασία του χώρου, ασφαλείας και παροχή ατομικών επίπεδο θορύβου, λήψη μέτρων ασφαλείας και παροχή ατομικών μέτρων προστασίας, ανάλογα με την δραστηριότητα, τα απαραίτητα διαλείμματα και τον ασφαλή ρυθμό εργασίας, κ.λ.π..

Επιπλέον οι εργαζόμενοι κατέκτησαν το δικαίωμα να συστήνουν επιτροπές υγιεινής-ασφάλειας και νομικές υπηρεσίες σε κάθε επιχείρηση, απέναντι στις οποίες τα αφεντικά είναι υπόλογα. Κατόρθωσαν την θέσπιση ελεγκτικών μηχανισμών, όπως ο γιατρός εργασίας και μηχανικός ασφαλείας, την Επιθεώρηση Εργασίας, η οποία πρέπει επιτόπου στο χώρο εργασίας και επιπλέον να διενεργεί ελέγχους και να παρεμβαίνει σε κάθε καταγγελία.

Από το ίδιο πλαίσιο διεκδικήσεων και αγώνων, προσπαθώντας να λύσουν τα ίδια προβλήματα, δημιουργήθηκε για πρώτη φορά η κοινωνική ασφάλιση και η σύνταξη, σαν παροχή περίθαλψης η δημιουργήθηκε για τα συνολικά χρόνια εργασίας η άλλη. Ταυτόχρονα θεσπίζονται μία σειρά μία και αποζημίωση για τα συνολικά χρόνια εργασίας η άλλη. Ταυτόχρονα θεσπίζονται μία σειρά από μέτρα όπως η μέγιστη επιτρεπτή διάρκεια εργασίας ανάλογα με τη δραστηριότητα και η επιπλέον αποζημίωση για την υπερωρία.

Οι ρυθμίσεις αυτές δεν απαντάνε στο θεμελιώδες πρόβλημα της ίδιας της ουσίας της μισθωτής εργασίας και τον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής (μέσα στον οποίο ο άνθρωπος αντιμετωπίζεται ως ένα αναλώσιμο κομμάτι της διαδικασίας παραγωγής, εύκολα και ανέξοδα αντικαταστήσιμο). Θα μπορούσαν να κάνουν όμως τους όρους της δουλειάς λιγότερο δυσβάσταχτους. Όμως εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, οι νομικές υπηρεσίες, οι γιατροί εργασίας και οι μηχανικοί ασφαλείας, όταν υπάρχουν, δουλεύουν για τον εργοδότη και όχι για τους εργαζόμενους και η Επιθεώρηση Εργασίας κάνει τα στραβά μάτια. Τα αφεντικά εφαρμόζουν τα ελάχιστα δυνατά μέτρα ασφαλείας και υγιεινής

ώστε να αποφεύγουν να “ξεχειλίσει το ποτήρι”. Τα μηχανήματα δεν συντηρούνται και όταν γίνεται η παραγωγή δεν διακόπτεται. Τα μέσα ατομικής προστασίας είναι ελλιπή ή δεν παρέχονται καθόλου. Οι ρυθμοί εργασίας είναι εξοντωτικοί, οι διαδικασίες ασφαλείας δεν τηρούνται για να μην χαθεί πολύτιμος χρόνος, η πίεση προς τους εργαζόμενους για να βγάλουν περισσότερη δουλειά είναι συνεχής.

Στο πρόβλημα της μισθωτής σκλαβιάς ακόμα και οι επιμέρους πτυχές, δεν μπορούν να λυθούν με νομοθετικές ρυθμίσεις, που έγκειται στην κυριαρχία αν θα τις εφαρμόσει ή όχι, ανάλογα με την κοινωνική πίεση-συγκυρία. Έτσι οι συνθήκες της μισθωτής εργασίας παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναλλοίωτες. Οι άνθρωποι εξακολουθούν να πεθαίνουν, να τραυματίζονται και να αρρωσταίνουν στους χώρους δουλειάς. Για να αναφερθούμε μόνο στο πρόσφατο παρελθόν του ελλαδικού χώρου 156 άνθρωποι έχουν πεθάνει τα 4 χρόνια της κατασκευής των ολυμπιακών έργων. Δεκάδες άνθρωποι έχουν πεθάνει τα τελευταία χρόνια από εκρήξεις στα διυλιστήρια και στους σταθμούς παραγωγής ενέργειας, από αναθυμιάσεις στα ναυπηγεία και στα λιγνιτωρυχεία, από ναυάγια στη ναυτιλία (είτε σκόπιμα είτε από έλλειψη συντήρησης), από πτώσεις από ύψος στα εργοτάξια και τις οικοδομές, από τροχαία στις μεταφορές. Εκατοντάδες άνθρωποι από ατυχήματα που είτε λόγω της φύσης της δουλειάς είτε λόγω συνθηκών δεν ήταν θανατηφόρα, έχουν ακρωτηριαστεί, υποστεί ολικές ή μερικές αναπηρίες, έχουν τραυματιστεί. Εκατοντάδες άνθρωποι έχουν προσβληθεί από καρκίνους, πνευμονολογικές, ορθοπεδικές, καρδιαγγειακές παθήσεις, από οφθαλμολογικά προβλήματα και προβλήματα ακοής. Πολλά από αυτά μπορεί να είναι ελαφριάς μορφής, αλλά επίσης πολλά μπορεί να οδηγήσουν και στον θάνατο, έστω και μετά από χρόνια, κάνοντας έτσι δύσκολη την καταγραφή (και την αποζημίωση, αν μπορεί να θεωρηθεί αποζημίωση για την ανθρώπινη ζωή το οποιοδήποτε χρηματικό ποσό, που ακόμα και με τους όρους της οικονομίας της αγοράς είναι ψίχουλα). Ακόμα πιο δύσκολο να καταγραφεί είναι το πόσοι πάσχουν από κατάθλιψη, άγχος, νευρολογικές διαταραχές από καταρράκωση της ανθρώπινης υπόστασης.

Αν για τα αφεντικά είναι εύκολο να αψηφούν την ανθρώπινη ζωή, όταν η κοινωνική συνθήκη τους το επιτρέπει, είναι πολύ πιο εύκολο να καταργούν κεκτημένα που αφορούν την ασφάλιση, την αποζημίωση της υπερωρίας, το μέγιστο χρόνο εργασίας. Σε περιόδους ύφεσης των κοινωνικών αγώνων, όπως σήμερα, μπορούν να μας εξαναγκάζουν, μέσω του εκβιασμού της ανεργίας, να δουλεύουμε χωρίς να μας κολλάνε ένσημα, (χωρίς να πληρωνόμαστε με βάση τις συλλογικές συμβάσεις), να μας κλέβουν στις υπερωρίες και να μας υποχρεώνουν να δουλεύουμε όσο απαιτεί η “δουλειά”. Κι αν αυτό ισχύει για όσους είχαν την “τύχη” να γεννηθούν και να έχουν την υπηκοότητα του τόπου που δουλεύουν, ισχύει σε πολύ πιο μεγάλο βαθμό με τους μετανάστες, που εκτός από τον εκβιασμό της ανεργίας, έχουν να αντιμετωπίσουν και αυτό της “παρανομίας”, την απομόνωση και πολλές φορές το ρατσισμό, τη ξενοφοβία, την απαξίωση από το κοινωνικό σύνολο.

Γυναίκα και μισθωτή εργασία

Όταν οι νέες βιομηχανικές χώρες βρήκαν την απάντηση στην ανάγκη για μεγαλύτερη εργατική δύναμη στην γυναικεία εργασία, δημιουργήθηκε το καινούργιο μοντέλο της γυναίκας-εργάτριας. Εκατοντάδες χιλιάδες γυναικών που θεωρήθηκε ότι βρισκόταν σε “παραγωγική ηλικία”, άφηναν σ’ αυτό το σημείο την πάγια σφαίρα μέσα στην οποία τους επιτρεπόταν να ζήσουν και εισέρχονταν στον “παραδοσιακά αντρικό” κόσμο της μισθωτής εργασίας. Ο αστικός φεμινισμός, κοντόφθαλμος όσο ποτέ, χαιρετίζει την κοσμοϊστορική αλλαγή και την βαφτίζει “χειραφέτηση”.

Από τότε, και παρ’ όλο τον όγκο του νερού που κύλησε στο μύλο της ιστορίας, τα πράγματα δεν δείχνουν να έχουν αλλάξει και πολύ. Όσον αφορά στις γυναίκες, η μισθωτή σκλαβιά συνεχίζει να ταυτίζεται με τη χειραφέτηση, το εργασιακό κάτεργο συνεχίζει να θεωρείται το κατεξοχήν πεδίο της έκφρασης αυτού που χοντροκομμένα ονομάστηκε “γυναικεία απελευθέρωση”. Εδώ το ιδεολόγημα της κυριαρχίας ότι “η εργασία (με την έννοια, φυσικά, της μισθωτής εργασίας) απελευθερώνει”, βρίσκει την απόλυτη εφαρμογή του, αφού το ζέψιμο στο άρμα της παραγωγής είναι ο μόνος τρόπος που επιτρέπει στη γυναίκα να ρίξει μαύρη πέτρα στο μουγκό, τυφλό και απροσάρμοστο “γυναικείο” σύμπαν.

Όμως αυτό που ξέχασε πολύ πρόθυμα ο αστικός φεμινισμός, είναι το γεγονός πως οι κοινωνικές σχέσεις δε διαγράφονται με μια μολυβιά, δεν ξορκίζονται με λέξεις. Ο σεξισμός, ως συστατικό στοιχείο του κυρίαρχου πολιτισμού, δεν ήταν δυνατόν να μπει στο χρονοντούλαο της ιστορίας μόνο και μόνο επειδή κάποιοι θεώρησαν ότι οι γυναίκες απελευθερώθηκαν, γενικά κι αόριστα. Αντίθετα, ζει και βασιλεύει μέσα κι έξω απ’ το εργασιακό πεδίο, διαμορφώνοντας τη θέση αυτού του πλάσματος που αποκαλείται γυναίκα.

Το να είσαι, λοιπόν, εργαζόμενη γυναίκα πολύ συχνά σημαίνει να αμείβεσαι λιγότερο για περισσότερη δουλειά, να λιοδορείσαι με ευκολία και να ανέχεσαι τις πιο απδιαστικές πτυχές της προσωπικότητας του κάθε φαλλοκράτη που κάθεται στη θέση του αφεντικού και όχι μόνο. Το καλύτερο που μπορείς να ελπίζεις, είναι να σου δοθεί η εύφημος μνεία ότι “δουλεύεις σαν άντρας”, “σκέφτεσαι σαν άντρας” και “αποφασίζεις σαν άντρας”, να σου αναγνωριστεί δηλαδή ότι έχεις με επιτυχία απολέσει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που σε καθιστούν γυναίκα, και άρα κατώτερη. Βέβαια αν κάθесαι εσύ στη θέση του αφεντικού, μπορείς να κάνεις τα ίδια και χειρότερα σε όσους είναι από κάτω σου.

Παράλληλα μ’ όλα αυτά, σα γυναίκα έχεις να εκπληρώσεις και έναν αρχέγονο “προορισμό”, ο οποίος δεν μπορεί να θαφτεί κάτω απ’ το βάρος της εξόδου σου στη σφαίρα της μισθωτής εργασίας. Η κυρίαρχη ηθική το τονίζει κάθε μέρα: “από εσένα εξαρτάται η επιβίωση αυτού του κόσμου ως έχει”. Κάπου εδώ, εκείνη η κουτσοσυρεμένη “απελευθέρωση” βγάζει τον επιθανάτιο ρόγχο της. Η γυναίκα ισορροπεί ανάμεσα σε δυο ρόλους-κλειδιά, προσπαθώντας να φανεί αντάξια του δώρου της “ελευθερίας” χωρίς να προδώσει τις προσδοκίες ολόκληρου του πολιτισμού. Το θέαμα βοηθάει

την υπόθεση παρουσιάζοντας τις υπεργυναίκες της νέας εποχής, που δουλεύουν αδιάκοπα και με επιτυχία, μεγαλώνουν ευτυχισμένα μωρά και ευχαριστούν ευτυχισμένους συζύγους, χωρίς να βαρυγκωμούν ούτε για μια στιγμή, μιας και έχουν καταφέρει τόσο καλά να συνδυάσουν “απελευθέρωση” και “προορισμό”, “τερπνόν” (διότι περί αυτού πρόκειται) και “ωφέλιμον”. Το γελοίο διανοητικό άλμα του “δικαιώματος” στη δουλειά, μετασχηματίζεται εδώ σε ένα άλλο, ακόμα γελοιότερο: αυτό της “ελεύθερης επιλογής”. Ο εκβιασμός της μισθωτής εργασίας παρουσιάζεται σαν μια ευγενική παραχώρηση της φιλεύσπλαχνης κυριαρχίας στη γυναίκα, σαν ένα βήμα απ’ το οποίο θα μπορέσει να κηρύξει τον πόλεμο ενάντια στη χρόνια καταπίεση.

Όμως το κάτεργο παραμένει κάτεργο παρ’ όλες τις διανοητικές αλχημείες των αφεντικών. Η “ελεύθερη επιλογή” δεν είναι παρά εργατοώρες, κλεμμένος χρόνος και στυγνός εκβιασμός. Η ευλογημένη “χειραφέτηση” δεν είναι παρά ένα άλλο, πιο “ευγενικό”, πρόσωπο της εκμετάλλευσης.

Και το συμπέρασμα είναι πάντα το ίδιο: καμία απελευθέρωση δεν συντελείται μέσα σ’ αυτόν τον πολιτισμό, μέσα στα όρια της μισθωτής σκλαβιάς. Η “γυναικεία χειραφέτηση” είναι η μασκαρεμένη χυδαιότητα των αφεντικών.

Λίγες σκέψεις σχετικά με την πορνεία

Όταν κυρίαρχη αξία είναι το κέρδος, τα πάντα μετρούνται σε χρήμα, πωλούνται και αγοράζονται. Ακόμα και το ίδιο μας το σώμα. Όχι απλώς η σωματική (εργατική) δύναμη, αλλά αυτό καθ’ αυτό το ανθρώπινο σώμα. Η πορνεία (καταναγκαστική ή μη) δεν αποτελεί κάτι καινούργιο, αλλά αγαδεικνύει, σε όλο τους το μεγαλείο, τα χαρακτηριστικά και τις αξίες του κόσμου της μισθωτής σκλαβιάς. Ενός κόσμου όπου η σωματεμπορία και η εκπόρνευση γυναικών (όλων των ηλικιών) αποτελούν μια από τις πιο κερδοφόρες επιχειρήσεις. Χιλιάδες γυναίκες εισάγονται στον ελλαδικό χώρο ως σκευός ηδονής, φυλακίζονται (σε “νόμιμες” ή “παράνομες” φυλακές), βιάζονται, ξυλοκοπούνται και εκδίδονται αποφέροντας τεράστια κέρδη τόσο στους σύγχρονους δολέμπορους, όσο και στους επιχειρηματίες (μαστροπούς).

Η πορνεία δεν είναι μια παρέκκλιση, αλλά μια συνθήκη απόλυτα συμβατή με την πραγματικότητα στην οποία κάθε πτυχή της ζωής μας, κάθε ανάγκη σωματική και συναισθηματική υπάγεται στους νόμους της αγοράς και αποτελεί εμπόρευμα.

Πορεία ενάντια στο κλείσιμο του εργοστασίου της ΣΙΣΣΕΡ-ΠΑΛΚΟ, από εργάτριες και αλληλέγγυους, τον Μάιο του 2003

Μετανάστες, το τελευταίο γρανάζι στη μηχανή...

Μέσα από τις εργασιακές σχέσεις και τους όρους δουλειάς, που αναφέρθηκαν και περιγράφηκαν στις προηγούμενες σελίδες, ανακύπτει ακόμα ένα ζήτημα. Τον τελευταίο αιώνα τουλάχιστον, οι μετανάστες αποτελούν βασική κινητήρια δύναμη στα γρανάζια παραγωγής της σύγχρονης καπιταλιστικής μηχανής.

Οι μετανάστες και ο ρόλος τους στη δομή οργάνωσης της κεφαλαιοκρατικής οικονομίας και κατά επέκταση η κοινωνική τους θέση ταυτίζεται πλειοψηφικά με την εργατική τάξη, τους καταπιεσμένους και τους κοινωνικά αποκλεισμένους. Μιλάμε για ανθρώπους οικονομικά και κοινωνικά εξαθλιωμένους, που έχουν βιώσει στη χώρα τους ενδοκαπιταλιστικούς τριγμούς και κεφαλαιοκρατικές συγκρούσεις, (πόλεμοι, οικονομικά κρίσιμα, δικτατορίες κ.λ.π.) συχνά φαινόμενα που προκύπτουν από την ολοένα εντεινόμενη επίθεση των κυρίαρχων σε ένα παγκοσμιοποιημένο πλέον επίπεδο. Έτσι, μην έχοντας άλλη επιλογή αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις εστίες τους προς την αναζήτηση βιοτικών πόρων σε κάποια άλλη χώρα έχοντας τις ψευδαισθήσεις για μια “ονειρεμένη”, “αξιοπρεπή” ζωή, που ισοδυναμούν τις περισσότερες φορές με ένα κομμάτι ψωμί παραπάνω. Φυσικά η θέση τους αυτή και η έλλειψη άλλων επιλογών τους καθιστά έρμαιο στις ορέξεις των μικρών ή μεγάλων αφεντικών, που τους βλέπουν ως φτηνή εργατική δύναμη χωρίς απαιτήσεις και πόσο μάλλον διεκδικήσεις, δουλοπάροικους δηλαδή στα εργασιακά κάτεργα. Αυτή η συνθήκη είναι κατά πολύ χειρότερη για όσους μετανάστες μένουν και δουλεύουν στην επαρχία, όπου η κοινωνία (πιο κλειστή, απομονωμένη, συχνά συντηρητική και επιφυλακτική) τους αντιμετωπίζει περισσότερο εχθρικά και επιθετικά, ενώ οι συνθήκες διαβίωσης και δουλειάς είναι πιο σκληρές.

ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΗΣ

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ ΦΕΡΡΩΝ

Απεργία μεταναστών εργατών γης ξέσπασε στον Αϊ Γεώργιο Φερρών (κοντά στο Βελεστίνο Μαγνησίας) προς τα τέλη του Μάη 1998, με αίτημα την αύξηση του μεροκάματου στις 5.000 δρχ. το 8ωρο και την ασφάλιση.

Οι μετανάστες δουλεύουν για 4.000 δρχ. τη μέρα, 12 ώρες (που παραπέμπει σε συνθήκες 19ου αιώνα), χωρίς να είναι ασφαλισμένοι. Οι συνθήκες ζωής τους άθλιες: κοιμούνται στην ύπαιθρο ή σε καλύβες, γύρω στα 8 άτομα ανά δωμάτιο.

Αυτή ήταν η στάση του εργατικού κέντρου Βόλου: αρκέστηκε σε μια χλιαρή δήλωση του προέδρου του Αντ. Τυλιγαδά ότι το συνδικαλιστικό κίνημα “βλέπει θετικά” αυτήν την κινητοποίηση. Πέραν αυτού τίποτε άλλο. Προφανώς, δεν θέλει να τα χαλάσει με τους ντόπιους μικρομεσαίους εργοδότες. Πέπλο σιωπής έπεσε και από τα τοπικά μ.μ.ε., όπως συμβαίνει συνήθως σε τέτοιου είδους “ενοχλητικά” θέματα.

Οι τελευταίες πληροφορίες που μπόρεσαν να βγούν προς τα έξω αναφέρουν ότι οι αγρότες αφεντικά παραμένουν ανυποχώρητοι και ότι έφεραν απεργοσπάστες (με την ανοχή του εργατικού κέντρου Βόλου) από άλλες περιοχές, με αποτέλεσμα να κερδίσουν τη μάχη.

Πρόκειται για την πρώτη απεργία μεταναστών στην Ελλάδα (που έγινε γνωστή) και η οποία δείχνει, με ανάγλυφο τρόπο, την απομόνωση τους από τους ντόπιους προλετάριους (στοιχεία από “Ε”, 27 Μάη 1998).

Η κατάσταση αυτή, όπως έχει δομηθεί και οργανωθεί από τους κυρίαρχους, τους θέλει παράνομους (ή σε μια διαρκή ημιπαρانونμία) άρα εύκολα ελέγξιμους και χειραγωγίσιμους, μισοενταγμένους στην κοινωνία της οποίας τους νόμους επιβάλλεται να τηρούν και στην οποίας την ευημερία πρέπει να συμβάλουν, μη λησμονώντας όμως ποτέ τον τίτλο του “φιλοξενούμενου” που τους αποδίδεται. Δημιουργείται έτσι μια συνθήκη την οποία μπορούμε να ονομάσουμε “εκβιαστική αφομοίωση”. Σύμφωνα με την οποία οι μετανάστες οφείλουν να υπακούσουν στους νόμους, τα σύμβολα, τους θεσμούς, να δεχτούν τις συνθήκες, τον τρόπο και τα πρότυπα ζωής των δυτικών κοινωνιών, χωρίς όμως να ισχύουν για αυτούς οι “δημοκρατικές και κατοχυρωμένες για όλους ελευθερίες”. Όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν μια επιλογή για τους μετανάστες, αλλά κάτι επιβεβλημένο, το οποίο είτε το δέχονται είτε καλούνται να αντιμετωπίσουν τον αποκλεισμό, τον χλευασμό και την απομόνωση, συμπεριφορές που ακολουθούν τους χαρακτηρισμούς “ξένος”, “αλλοδαπός”, “μετανάστης”. Η αφομοίωσή τους, που σε καμία περίπτωση δεν σηματοδοτεί και την ενταξή τους, δεν τους επιτρέπει την διατήρηση ούτε ίχνους από τα χαρακτηριστικά τους (πολιτισμικά, θρησκευτικά, γλωσσικά, κουλτούρας). Απέναντι σε αυτή την εχθρική κατάσταση οι μετανάστες προτάσσουν συχνά ως άμυνα την προσκολλησή τους στις παραδόσεις τους θρησκευτικές και κοινωνικές. Κάτι τέτοιο βέβαια, κατά την αποψή μας, δεν αποτελεί διέξοδο, καθώς δεν αμφισβητεί και δεν εναντιώνεται στο υπάρχων καθεστώς εκμετάλλευσης και καταπίεσης, αλλά αποτελεί την άλλη όψη του ίδιου νομίσματος. Τα παραπάνω δεν σημαίνουν ότι αμφισβητούμε την ύπαρξη διαφορετικών κουλτούρων και την σημασία τους τόσο για την υπαρξή μας, όσο και για την συνύπαρξή μας. Φυσικά, ένα μεγάλο μέρος των μεταναστών αφομοιώνεται πλήρως (ιδίως η 2η και 3η γενιά, τουλάχιστον εδώ στην Ελλάδα)

ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΗΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ

Την περασμένη βδομάδα, γύρω στα μέσα Μαρτίου 2002, σε χωριά κοντά στα Γιαννιτσά του νομού Πέλλας, μετανάστες εργάτες γής, Αλβανοί στην πλειοψηφία τους, άρχισαν απεργία για καλύτερα μεροκάματα. Δουλεύουν σε χωράφια σπαραγγιών, πάνω από 10 ώρες τη μέρα για 15 ευρώ μεροκάματο.

Ζητάνε να αυξηθεί το μεροκαματό τους από 15 σε 18 ευρώ. Για αυτό το λόγο πραγματοποίησαν συγκέντρωση στο χωριό Γαλατάδες, όπου έκαναν γνωστό το αιτημά τους και αρνήθηκαν να ακολουθήσουν τους αγρότες-αφεντικά στα χωράφια για δουλειά.

Οι αγρότες-αφεντικά από την μεριά τους, αρνούνται να δώσουν αυτή την αύξηση. Σε σύσκεψη μάλιστα που έγινε στις 20 Μαρτίου παρόντος του δημάρχου Μ. Αλεξάνδρου, απείλησαν ότι όποιος δεν επιστρέψει για δουλειά στο χωράφι με μεροκάματο 15 ευρώ θα τιμωρείται με διακοπή της σύμβασής του, που σημαίνει, πρακτικά, απέλαση.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι κάποιοι μετανάστες, λόγω οικονομικών δυσκολιών γύρισαν στη δουλειά, ενώ άλλοι συνέχισαν την απεργία. Υπάρχουν πληροφορίες που αναφέρουν ότι ομάδες απεργών απείλησαν απεργοσπάστες να μην πάνε για δουλειά στα χωράφια. Κάποιοι, μάλιστα, ανέφεραν ότι ήταν κουκουλοφόροι και ότι, επιπλέον, κατέστρεψαν χωράφια. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν πληροφορίες για την έκβαση της απεργίας, σε μια περιοχή που απασχολεί πάνω από 2.000 μετανάστες εργάτες γής.

αποδεχόμενοι τον δυτικό τρόπο ζωής, δίχως βέβαια να γίνονται απόλυτα αποδεκτοί από το κοινωνικό σύνολο.

Παράλληλα με τα παραπάνω, σημαντικό παράγοντα αποτελεί η κατασκευή και προώθηση ρατσιστικών και εθνικιστικών προτύπων από την κυριαρχία (Μ.Μ.Ε., θρησκεία, σχολείο, πολιτικοί διαχειριστές) τα οποία οδηγούν στην ξеноφοβία και τη συντηρητικοποίηση της κοινωνίας (η οποία δεν έχει πάντοτε μια παθητική στάση, αλλά ως ένα βαθμό ενεργητική). Μια κοινωνία που είναι έτοιμη να δεχτεί την εκάστοτε στάση του κράτους (η οποία καθορίζεται ανάλογα με τα συμφέροντα του), που άλλοτε υιοθετεί ένα πολύ-πολιτισμικό, ανοιχτό και ανεκτικό στην διαφορετικότητα προσωπείο και άλλοτε κηρύσσει κυνήγι μαγισσών ενάντια σε αυτούς που “μας παίρνουν τις δουλειές, μας κλέβουν...” και δεν στοχοθετεί άλλους από αυτούς που έτυχε να γεννηθούν σε άλλο σημείο του πλανήτη.

Απέναντι σε αυτή την κατάσταση ελάχιστες φορές έχουν ξεσπάσει αντιδράσεις μεταναστών και σχεδόν ποτέ μαζικά (εξαίρεση φυσικά αποτελεί ο πρόσφατος Νοέμβρης στη Γαλλία), παρά μόνο σποραδικά, όσον αφορά τουλάχιστον την ελληνική πραγματικότητα. Η αδυναμία αυτή εμφανίζεται από τη δυσκολία συνεννόησης και πολλές φορές τη μη ύπαρξη θέλησης για συνεύρεση, τόσο από τα ίδια τα υποκείμενα, όσο και από τα θεσμικά σωματεία-συνδικάτα, πολιτικές οργανώσεις, συλλογικότητες, ομάδες (αναγνωρίζοντας τις διαφορετικές αντιλήψεις όλων των προαναφερθέντων κινήσεων και σχηματισμών). Επίσης, άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η καταστολή, ο διαρκής φόβος της απέλασης καθώς και η έλλειψη εμπιστοσύνης. Βεβαίως έχουν υπάρξει κινητοποιήσεις, κυρίως στην επαρχία (Άγιο Γεώργιο-Φερρών Μαγνησίας, Βουπρασία-Ηλείας, Γαλατάδες-Γιαννιτών), όπου δεν είναι λίγες οι φορές, που μετανάστες οι οποίοι δούλευαν σε

ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΗ ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΑ, ΣΤΗ ΒΟΥΠΡΑΣΙΑ ΗΛΕΙΑΣ

Πριν από μερικές μέρες όλοι σχεδόν οι ξένοι εργάτες της περιοχής Βουπρασίας έκαναν απεργία, απαιτώντας αύξηση μεροκάματου από 17 στα 25 ευρώ. Υστερα από σκληρές διαπραγματεύσεις, που κράτησαν δύο μέρες, απέσπασαν, τελικά, μεροκάματο 20-21 ευρώ.

Δεν μπόρεσαν όμως όλοι να χαρούν για πολύ αυτή τη νίκη. Εχθές, Κυριακή 19 Μαΐου 2002, ένας ολόκληρος οικισμός έγινε παρανάλωμα πυρός, στο δημοτικό διαμέρισμα Καπελέτο του δήμου Βάρδας Ηλείας, όπου κατοικούσαν εκατοντάδες Βούλγαροι εργάτες. Είκοσι μία από τις τριάντα πέντε συνολικά, κατασκευασμένες με άχυρο, καλάμια και χαρτόνια, παράγκες έγιναν στάχτη, σε μερικά λεπτά, από κάποιο γκαζάκι(;). Ευτυχώς χωρίς να υπάρξουν θύματα ή τραυματισμοί, παρ' όλη την παρουσία μικρών παιδιών, χάρη στην έγκαιρη παρέμβαση πυροσβεστών και κατοίκων του Καπελέτου. Οι Βούλγαροι εργάτες έχασαν όλα τους τα υπάρχοντα και τα χαρτιά τους (άδειες παραμονής, διαβατήρια). Οι κάτοικοι τους προσέφεραν ρουχισμό και τρόφιμα.

Ο καταυλισμός του Καπελέτου είναι ένας από τους δεκάδες που υπάρχουν στη περιοχή, όπου οι μετανάστες ασχολούνται σε μεγάλες εκτάσεις παραγωγής φράουλας και πατάτας. Οι συνθήκες είναι κάτι παραπάνω από άθλιες, καθώς δεν υπάρχει στους καταυλισμούς αποχέτευση, πόσιμο νερό και ηλεκτρικό ρεύμα (στοιχεία από “Ε”, 20 Μάη 2002).

**Κείμενα που εκδόθηκαν
από το στέκι “από κοινού” στο Βόλο**

καλλιέργειες προχώρησαν σε απεργίες διεκδικώντας καλύτερα μεροκάματα και λιγότερες ώρες δουλειάς, αλλά και στις πόλεις, κυρίως σε εργοτάξια και οικοδομές.

Το αίμα των μεταναστών γεμίζει τις τσέπες των αφεντικών...

Αυτοοργάνωση και δράση στους χώρους δουλειάς

Μέσα σ' ένα περιβάλλον ταξικού και κοινωνικού ανταγωνισμού, όπως αυτό της μισθωτής εργασίας, οι εργαζόμενοι συνειδητοποίησαν την αναγκαιότητα της δημιουργίας συλλογικοτήτων ενάντια στις επιθέσεις-ορέξεις του εκάστοτε αφεντικού (μεγάλου ή μικρού). Έτσι δημιουργήθηκαν τα πρώτα συνδικάτα, τα οποία στην πλειοψηφία τους παρά τις προθέσεις όσων τα ξεκινούσαν, γρήγορα περνούσαν στον έλεγχο του κρατικού ή κάποιου κομματικού μηχανισμού. Αυτό είχε και έχει σαν συνέπεια τη μετατροπή τους σε γραφειοκρατικούς θεσμούς αποσυμπίεσης των κοινωνικών εντάσεων, καταστολής των κινητοποιήσεων (που ξέφευγαν και ξεφεύγουν από τα νόμιμα πλαίσια τα οποία θέτουν κράτος και κεφάλαιο) και προώθησης διαφόρων κομματικών σχεδιασμών.

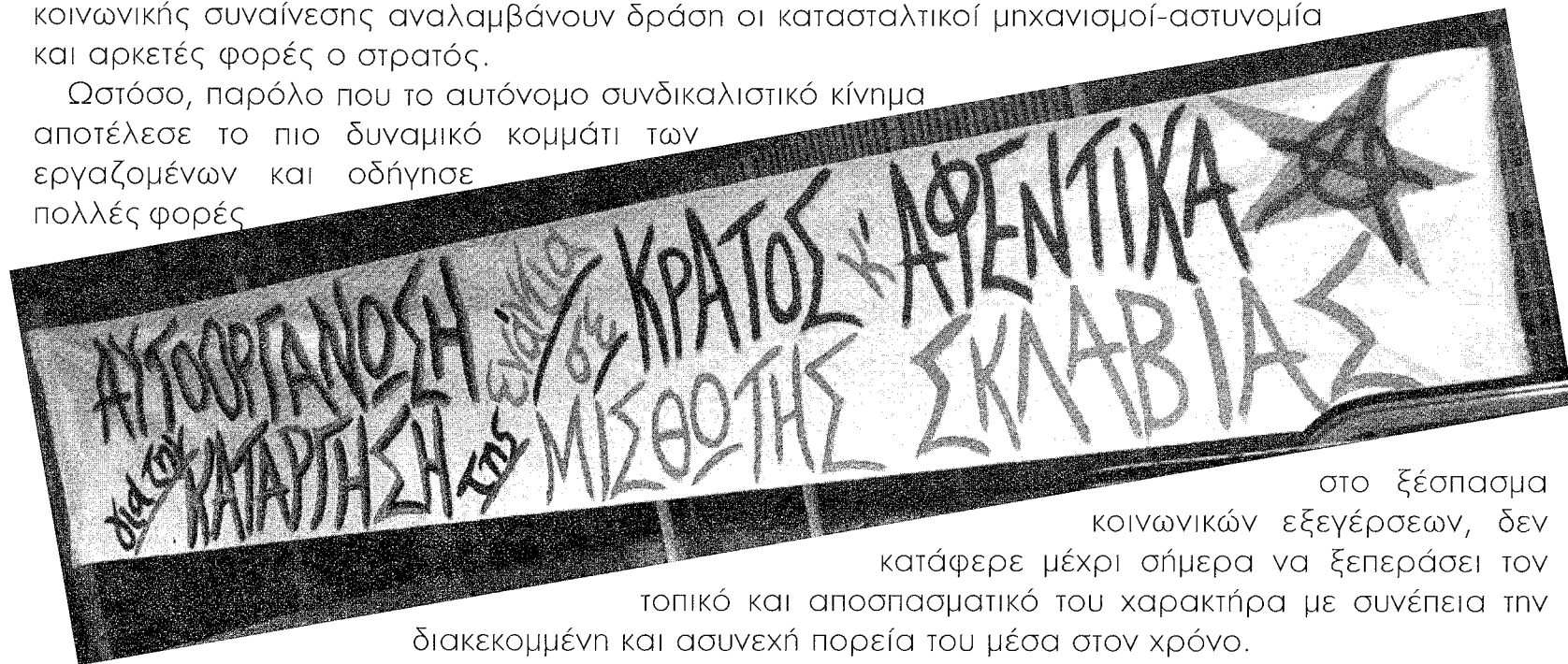

**Αποκλεισμός σούπερ μάρκετ στα Πετράλωνα
στις 12/11/05 ενάντια στο "απελευθερωμένο" ωράριο**

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνονται αν ρίξει κανείς μια γρήγορη ματιά στην ιστορία του συνδικαλισμού στον ελλαδικό χώρο. Η από τα πάνω μορφή οργάνωσης η οποία επιβλήθηκε από νωρίς, ο ομοσπονδιακός θεσμός της Γ.Σ.Ε.Ε., που κάθε άλλο παρά οριζόντιος είναι, το Κ.Κ.Ε.*¹ το οποίο εφαρμόζοντας τις αποφάσεις της Γ' Διεθνούς, επεδίωκε (μέχρι και σήμερα) τον πλήρη έλεγχο των συνδικάτων για δικό του πολιτικό όφελος, οι κρατικές παρεμβάσεις (με βίαιο ή αφομοιωτικό χαρακτήρα) δεν επέτρεψαν στους εργαζόμενους να δράσουν μόνοι τους και αυτόνομα. Αντίθετα αυτό συνέβη μόνο σε στιγμές που η γέννηση των αγώνων ξεκινούσε από τους τόπους δουλειάς (και όχι από τα κομματικά γραφεία) και πολλές φορές έπαιρναν διαστάσεις εργατικών-κοινωνικών εξεγέρσεων. Αυτά είχαν ως αποτέλεσμα την δημιουργία δύο αντιθέτων ρευμάτων. Από τη μία η ελεγχόμενη από το κράτος και τα αφεντικά ή το Κ.Κ.Ε., Γ.Σ.Ε.Ε. (που αρκετές φορές έρχονται σε σύγκρουση εξ αιτίας των διαφορετικών επιδιώξεων και σχεδιασμών τους) και από την άλλη το αυτόνομο συνδικαλιστικό κίνημα. Όταν χρησιμοποιούμε τον όρο αυτόνομο συνδικαλιστικό κίνημα, εννοούμε τα συνδικάτα, σωματεία, εργατικά σχήματα και συλλογικότητες που τόσο κατά την περίοδο της συγκρότησής τους, όσο και στη συνέχειά τους διαφύλαξαν την αυτονομία τους απέναντι στους διάφορους μηχανισμούς (κυρίως κομματικούς) αφομοίωσης και ελέγχου. Αναφερόμαστε σε κινήσεις που συγκροτήθηκαν από τους ίδιους τους εργαζόμενους (είτε είχαν πολιτική δράση είτε όχι) με χαρακτηριστικά τα οποία τα ίδια τα υποκείμενα όρισαν. Αυτές οι κινήσεις, οι οποίες πολλές φορές δεν θέτουν εξ αρχής τον εαυτό τους εκτός των θεσμών, στην πορεία τους λειτουργούν έξω και ενάντια σε

αυτούς. Αυτό συμβαίνει γιατί αντιλαμβάνονται, από την δράση τους, ότι οι νόμοι και τα θεσμικά όργανα αποτελούν δικλίδες ασφαλείας, μέσα διαιώνισης του εκάστοτε καθεστώτος και ότι μέσα από τέτοια κανάλια δεν υπάρχουν τα περιθώρια ούτε καν για διεκδικήσεις ή υπεράσπιση κεκτημένων. Παράλληλα η εξωθεσμική δράση παγιώνεται και νομιμοποιείται στις αντιλήψεις των εργατών εξαιτίας της σκληρής καταστολής, που το κράτος εξαπολύει σε κρίσιμες στιγμές. Όταν είναι αδύνατη η απόσπαση της κοινωνικής συναίνεσης αναλαμβάνουν δράση οι κατασταλτικοί μηχανισμοί-αστυνομία και αρκετές φορές ο στρατός.

Ωστόσο, παρόλο που το αυτόνομο συνδικαλιστικό κίνημα αποτέλεσε το πιο δυναμικό κομμάτι των εργαζομένων και οδήγησε πολλές φορές

στο ξέσπασμα κοινωνικών εξεγέρσεων, δεν κατάφερε μέχρι σήμερα να ξεπεράσει τον τοπικό και αποσπασματικό του χαρακτήρα με συνέπεια την διακεκομμένη και ασυνεχή πορεία του μέσα στον χρόνο.

Αυτή η κατάσταση καταλήγει να είναι σήμερα περισσότερο οφθαλμοφανής από ποτέ. Οι συνδικαλιστές, επαγγελματίες πλέον, εποφθαλμιούν σε κάποια υπουργική καρέκλα (κάποιο κρατικό πόστο) έχοντας δώσει τα απαραίτητα εκέγγυα στο κεφάλαιο. Τα συνδικάτα πλήρως ελεγχόμενα και συντεταγμένα στις επιδιώξεις των διαφόρων κομμάτων, δεν αποτελούν τίποτα παραπάνω από μηχανισμούς ψηφοθηρίας και εσωτερικής καταστολής όσων κινήσεων ξεφεύγουν από τα καθορισμένα όρια, στα οποία πρέπει να διεξάγονται οι αγώνες στην δημοκρατία, σύμφωνα με τους κυρίαρχους. Παρ' όλα αυτά, τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε την δημιουργία μίας σειράς συνδικάτων ή εργατικών σχηματισμών τα οποία δομούνται στη βάση της αυτοοργάνωσης και της αντιεραρχίας. Τέτοιες κινήσεις είναι το σωματείο της "pizza hut", οι "caballeros" (εργατικός σχηματισμός για αυτούς που δουλεύουν με μηχανάκι), το σωματείο στον εκδοτικό οίκο "ελληνικά γράμματα", ο "βιβλιοφρικάριος" (μια συλλογικότητα η οποία απευθύνεται σε όσους δουλεύουν στο χώρο του βιβλίου), το σωματείο του "φτερωτού Ερμή" (στη Θεσσαλονίκη), της "taste n' diet", η "σύσκεψη εργαζομένων" στο ιατρικό

κέντρο στο Ζαγκλιβέρι της Θεσσαλονίκης (στο οποίο συμμετέχουν εργαζόμενοι όλων των ειδικοτήτων του ιατρικού κέντρου), το σχήμα “πρωτοβουλία ενάντια στην διεύρυνση του ωραρίου” (με τη συμμετοχή εργαζομένων από διάφορους τομείς της παραγωγής) κ.α.. Οι παραπάνω κινήσεις μέσα από την αδιαμεσολάβητη και δυναμική δράση τους πέτυχαν σε πολλές περιπτώσεις να κερδίσουν μια σειρά διεκδικήσεων. Κυρίως όμως οι άνθρωποι οι οποίοι συμμετείχαν ή ήρθαν σε επαφή με αυτά τα σχήματα συνειδητοποίησαν ότι μόνο με την δικιά τους δράση, μακριά από κάθε είδους ειδικό και επαγγελματία συνδικαλιστή μπορούν (αν μπορούν) να καταφέρουν αυτά που θέλουν και τα οποία αποτελούν αναγκαίο όρο επιβίωσης για αυτούς.

Η συλλογική και αδιαμεσολάβητη δραστηριοποίηση των ανθρώπων στους χώρους δουλειάς τους, η αυτοοργανωμένη δράση ενάντια στο κράτος και τα αφεντικά, η αλληλεγγύη μεταξύ των εργαζομένων, ως απαραίτητη προϋπόθεση των αγώνων, η συνείδηση της θέσης του καθενός στην υπάρχουσα κοινωνική πραγματικότητα αποτελούν απαραίτητες συνιστώσες, για την δημιουργία κινήσεων οι οποίες θα καταφέρουν να αντισταθούν στην ένταση της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. Συλλογικότητες οι οποίες πέρα από τα αιτήματα και τις διεκδικήσεις (που αποτελούν αναγκαίο παράγοντα για την επιβίωση των εργαζομένων) θα στοχεύουν σε μία συνολική ανατροπή του θεσμού της μισθωτής σκλαβιάς. Ενός θεσμού ο οποίος αποτελεί έναν από τους βασικότερους πυλώνες της κυριαρχίας. Η άρνηση της μισθωτής δουλειάς*2 ξεκινάει από την συνειδητοποίηση πως η δουλειά δεν αποτελεί ένα δικαίωμα αλλά κάτι επιβεβλημένο, το οποίο εκμεταλλεύεται την ανάγκη του ανθρώπου για επιβίωση και δεν αποτελεί τίποτα άλλο από έναν στυγνό εκβιασμό.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι κάθε αγώνας ενάντια στην καταπίεση και την εκμετάλλευση, για να είναι ουσιαστικός οφείλει να αμφισβητεί τη βάση των παραπάνω. Έτσι ο αγώνας ενάντια στην κυριαρχία δεν μπορεί παρά να έχει ως πρόταγμα και την κατάργηση της μισθωτής σκλαβιάς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*1 Όταν αναφερόμαστε στο Κ.Κ.Ε. εννοούμε την ηγεσία του και όχι τα μέλη, τα οποία έδωσαν και την ίδια την ζωή τους στον αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση. Παρόλα αυτά τα μέλη δεν παύουν να έχουν τις ευθύνες που τους αντιστοιχούν, απλώς τις περισσότερες φορές οι αποφάσεις λαμβάνονταν ερήμην τους.

*2 Για την αποσαφήνιση όσων γράφουμε, διαχωρίζουμε την εργασία, που αποτελεί ελεύθερη επιλογή του κάθε ατόμου, για την κάλυψη των φυσικών και κοινωνικών του αναγκών, από την μισθωτή δουλειά της οποίας οι όροι και τα χαρακτηριστικά καθορίζονται πέρα από τους εργαζόμενους και τους επιβάλλονται ως αναγκαίος όρος για την επιβίωσή τους, κοινωνική συνθήκη η οποία επιβάλλει την εκμετάλλευση και την καταπίεση του ατόμου με σκοπό την κερδοφορία αυτών οι οποίοι κατέχουν τα μέσα παραγωγής και την εξουσία. Ο παραπάνω διαχωρισμός δεν σημαίνει πως θεωρούμε ότι η εργασία, ως ελεύθερη επιλογή, μπορεί να πραγματοποιηθεί στην υπάρχουσα πραγματικότητα και ενώ πριν δεν έχουμε καταργήσει την μισθωτή σκλαβιά.

Το υπουργείο εργασίας αμέσως μετά την "επίσκεψη" πορείας 250 αναρχικών στις 15/3 ημέρα γενικής απεργίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & Κ

Η κατανάλωση ως προσδιοριστικός παράγοντας της καθημερινότητας

Στις σύγχρονες κοινωνίες στις οποίες έχει επικρατήσει ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, η κυριαρχία εγκλωβίζει τον άνθρωπο σε ένα φαύλο κύκλο δουλειά-κατανάλωση- κατανάλωση-δουλειά. Καταλήγουμε έτσι σε ζωές οι οποίες δεν μας ανήκουν, αλλά αποτελούν ένα αναλώσιμο είδος προς κατανάλωση. Ζωές μέσα στις οποίες δεν αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας στις περισσότερες στιγμές της καθημερινότητας. Μέσα σε μια συνθήκη παραγωγής στην οποία το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να μισθώνουμε τον χρόνο και τον εαυτό μας στα αφεντικά, για να παραχθεί ένα προϊόν το οποίο δεν μας ανήκει, με μέσα τα οποία δεν κατέχουμε. Στην ουσία εκχωρούμε όλο και μεγαλύτερα κομμάτια της ζωής μας ώστε αρχικά να παράγουμε και στη συνέχεια να αποκτήσουμε, αντικείμενα τα οποία μας έχουν πείσει ότι είναι αναγκαία. Καλούμαστε να καταναλώσουμε προϊόντα, για να καλύψουμε πραγματικές ή επίπλαστες ανάγκες. Το σύστημα επιδιώκοντας την συνεχή αύξηση των κερδών του (στόχος του οποίου η επίτευξη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την διαίωσή του) παράγει διαρκώς νέα προϊόντα και κατασκευάζει, μέσω των διαφόρων μηχανισμών που έχει στη διαθεσή του, καινούργιες ανάγκες, ώστε αυτά να θεωρούνται απαραίτητα και να καταναλώνονται. Η διαδικασία τις περισσότερες φορές συμπληρώνεται από τη μοναξιά, η οποία χαρακτηρίζει το υπόλοιπο κομμάτι της ζωής μας, που αναλώνεται στο σπίτι μπροστά στη τηλεόραση, παρακολουθώντας ένα θέαμα, στο οποίο η συμμετοχή μας περιορίζεται στην άνευ όρων αποδοχή του.

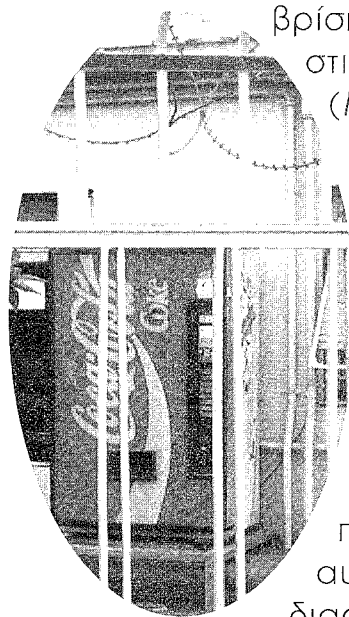
Το θέαμα ως μηχανισμός, ο οποίος προβάλλεται

Η μια ζωή στο κάτεργο ή μια ζωή στο δρόμο

Οι αποκλεισμοί των καταστημάτων τα οποία έσπευσαν να υιοθετήσουν την δέσμη μέτρων που κομψά αποκαλείται "απελευθέρωση του ωραρίου λειτουργίας" (σε πρώτη φάση κυρίως μεγάλα υπόκαταστήματα & super market), είναι μια απάντηση από την πλευρά των εργαζομένων στην επίθεση της κυριαρχίας, που τείνει να περιορίσει τη ζωή μας στην απλή "διεκπεραίωση" της καθημερινότητας. Το 8ωρο, κατεκτημένο μέσα από μια σειρά εργατικών αγώνων, καταργείται πια και τυπικά (στο μεγαλύτερο μέρος του ιδιωτικού -τουλάχιστον- τομέα, έχει ουσιαστικά καταργηθεί εδώ και χρόνια), συμπαρασύροντας μαζί του ό,τι ως τώρα θεωρούνταν "αυτονόητο δικαίωμα" των εργαζομένων. Έτσι, 10ωρο ή 12ωρο και απλήρωτες υπερώριες έρχονται να συμπληρώσουν την εικόνα του κάτεργου που ετοιμάζουν κράτος και αφεντικά για εμάς.

Το διευρυμένο, "απελευθερωμένο" ωράριο, σχεδιασμένο για να καλύψει την ανάγκη της παγκόσμιας αγοράς για συνεχή και αδιάλειπτη κίνηση, χωρίς χρονικούς περιορισμούς και "αδικαιολόγητες" καθυστερήσεις, παρουσιάζεται ως μια μοναδική ευκαιρία για περισσότερη κατανάλωση. Περισσότερη περιπλάνηση στους διαδρόμους των καταστημάτων, που στα μάτια των καταναλωτών φαντάζουν απτός παράδεισος. Η ηθική της κυριαρχίας που επιμελώς καλλιεργείται από τους μηχανισμούς χειραγώγησης μεταμφιέζει τον εκβιαστικό χαρακτήρα της εργασίας σε λογικό συμπέρασμα: " Όσο περισσότερο δουλεύεις, παράγεις και αναπαράγεις τους όρους της εκμετάλλευσής σου, τόσο μεγαλύτερη πρόσβαση

και προβάλλει κάθε πτυχή της ζωής μας, έχει υποκαταστήσει την ίδια την πραγματικότητα. Ό,τι προβάλλεται από τα media είναι υπαρκτό, ενώ ό,τι δεν προβάλλεται δεν έχει συμβεί ποτέ. Η ίδια η ζωή μας καταλήγει να υφίσταται μόνο σαν εικόνα στη τηλεόραση, την οποία παρακολουθούμε με το στόμα ανοικτό. Η διαφήμιση, η οποία είναι μια από τις κυριότερες κινητήριες δυνάμεις της συνθήκης που ονομάζουμε κατανάλωση και έχει πλέον αναχθεί σε επιστήμη (marketing)

βρίσκεται μπροστά μας σε κάθε στιγμή της καθημερινότητας (Μ.Μ.Ε., δρόμους, μέσα μαζικής μεταφοράς, κ.α.) επιδιώκοντας να μας επιβάλλει πρότυπα και τρόπους ζωής. Με αυτό τον τρόπο η κυριαρχία προωθεί την αντίληψη ότι αυτός ο τρόπος ζωής είναι ο μοναδικός, ότι αυτές οι ανάγκες (για το καινούργιο πλυντήριο, το γρήγορο αυτοκίνητο, το κινητό της διαφήμισης, τα ρούχα μάρκας, το in club) είναι στη πραγματικότητα δικές μας και αποτελούν τη βαθύτερη ουσία της υπαρξής μας.

Το τρίπτυχο παραγωγή-κατανάλωση-κέρδος, το οποίο αποτελεί έναν από τους βασικότερους πυλώνες του κεφαλαιοκρατικού συστήματος, υπαγορεύει τη συνεχή επιβολή μέτρων με απώτερο σκοπό τον κοινωνικό έλεγχο και την αύξηση των κερδών για τα αφεντικά. Μέσα σε

έχεις στην αφθονία". Το συμπέρασμα με ευκολία μπορεί να μεταφραστεί σε: "σκάσε, τρώγε, δούλευε", αλλά αυτό πολύ λίγο μειώνει την κοινωνική αποδοχή του παραπάνω συλλογισμού. Τα καινούργια μέτρα που αφορούν την εργασία, δεν είναι, λοιπόν, ένα απλό ζήτημα μαθηματικών. Δεν είναι απλά η πρόσθεση ενός κακοπληρωμένου δώρου στο, συνηθισμένο, μας θωρο. Είναι μια συνολική διευθέτηση του χρόνου μας - εργασίμου ή μη - απο τα αφεντικά με δύο όψεις που αλληλοσυμπληρώνονται και συνθέτουν την εικόνα του "ευτυχούς υπηκόου" μέσα στο πλέγμα των σχέσεων της κυριαρχίας. Ο άνθρωπος καταλήγει να παρατηρεί, σαν ξένος, μια ζωή που δεν είναι πια δική του. Ξεκινώντας απο τη δουλειά στην οποία παράγει, με μέσα που δεν του ανήκουν, μέσα απο μια διαδικασία παραγωγής που δεν την ελέγχει και πολλές φορές δεν την γνωρίζει ολόκληρη, προϊόντα που δεν του ανήκουν. Προϊόντα τα οποία, άχρηστα στην πλειοψηφία τους, έρχονται να καλύψουν πλαστές ανάγκες, που έχει δημιουργήσει η κυριαρχία μέσω του θεάματος, για να συνεχίσει να υπάρχει. Προϊόντα που καλείται να καταναλώσει στο χρόνο που του μένει μετά τη δουλειά, όταν δεν είναι μπροστά στη τηλεόραση παρακολουθώντας την αναπαραγωγή όλης αυτής της διαδικασίας.

Μπροστά σε αυτό το μοντέλο, που προορίζεται να αντικαταστήσει τη ζωή μας, δεν προτείνουμε την προσκολλησή μας στους προηγούμενους όρους εκμετάλλευσης. Δεν θέλουμε να διαπραγματευτούμε τους όρους ληλάτησης της ζωής μας, απο τα πάντα πρόθυμα αφεντικά μας, αλλά την καταργησή τους.

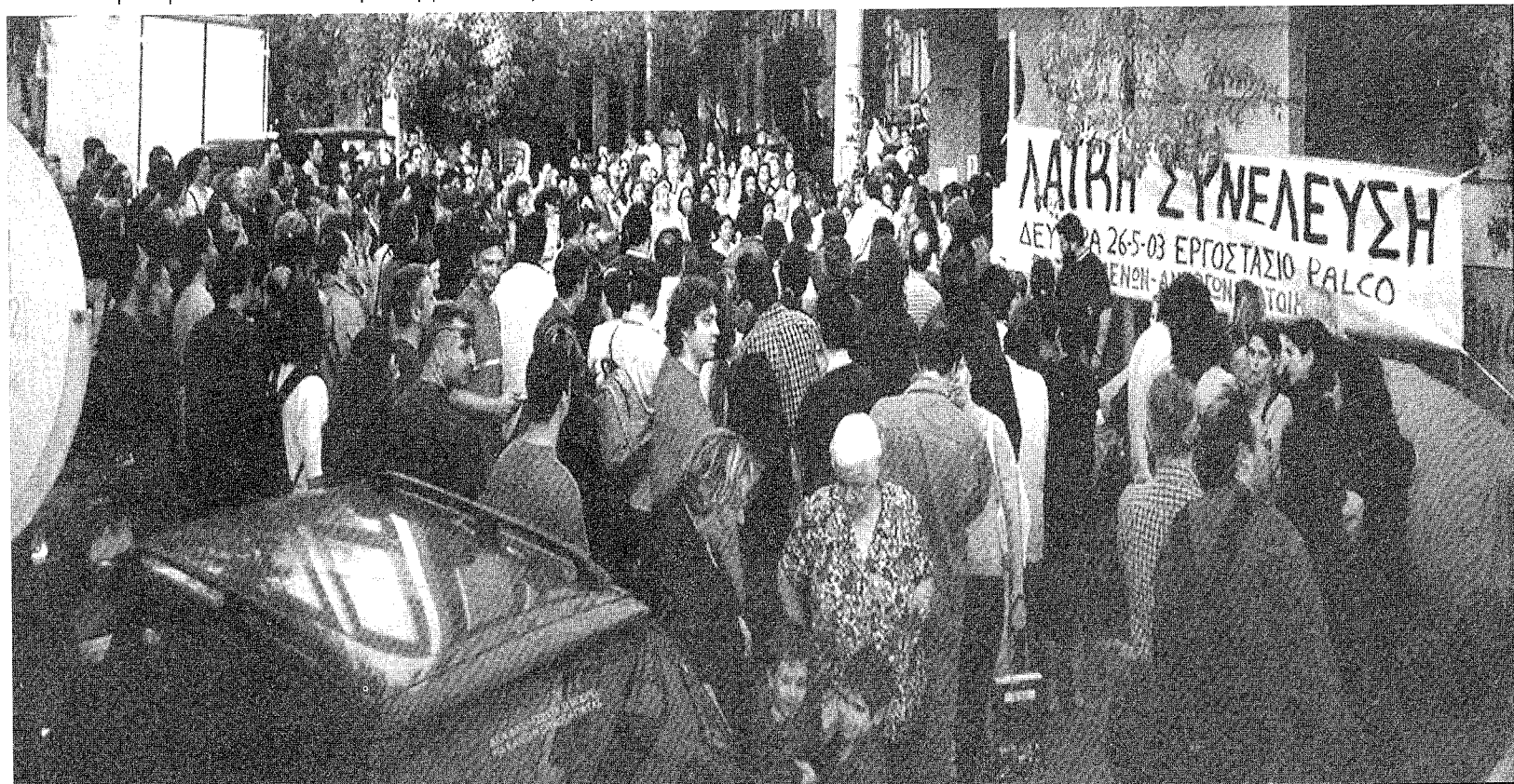
Αυτοοργανωμένοι αγώνες στους χώρους εργασίας για την κατάργηση της μισθωτής σκλαβιάς.

ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ-ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ-ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

**Πρόκήρυξη που μοιράστηκε σε αποκλεισμο
σουπερ μάρκετ στα Πετράλωνα στις 12/11/2005**

αυτή την πραγματικότητα το άτομο νιώθει εγκλωβισμένο, παρατηρώντας τον ελεύθερο χρόνο του να εξαφανίζεται και την αμοιβή του, από την πολύωρη μισθωτή εργασία, να σπαταλιέται σε αντικείμενα (υλικά ή πνευματικά) που του σερβίρονται. Η ενσωμάτωση σε αυτό το σύστημα παραγωγής και κατανάλωσης φαντάζει μονόδρομος. Ακόμα και αυτοί που ξεφεύγουν και εναντιώνονται στον εκβιασμό της μισθωτής σκλαβιάς (επιλέγοντας τρόπους επ'αναοικειοποίησης από τα αφεντικά των όσων έχουν καρπωθεί, από την εκμεταλλευσή μας και τα οποία μας ανήκουν) είναι αναγκασμένοι να συμμετέχουν στην διαδικασία της αγοράς με τους ίδιους όρους, αυτούς της κατανάλωσης.

Αναγνωρίζοντας τους όρους, τις σχέσεις και τις συνθήκες τις οποίες προσπαθεί να επιβάλει η κυριαρχία και οι οποίες αποτελούν την ίδια τη δομή της, κάποια κομμάτια της κοινωνίας ενσωματώνονται, θεωρώντας αυτό αναπόφευκτο και αυτονόητο, ενώ κάποια άλλα όχι. Για κάποιους η μή ενσωμάτωσή τους είναι απόρροια της ταξικής τους θέσης, ενώ για άλλους επιλογή ζωής. Έχοντας κάνει αυτή την επιλογή αναζητούμε συνεχώς τρόπους ώστε να απεγκλωβιστούμε, να σαμποτάρουμε και να επιτεθούμε στην κυριαρχία και τους εκφραστές της.

**Λαϊκή συνέλευση εργατριών της ΣΙΣΣΕΡ-ΠΑΛΚΟ και κατοίκων των γύρω περιοχών (Πετραλώνων, Θησείου)
ενάντια στο κλείσιμο του εργοστασίου στις 26/5/2003**

“Το να αναδεικνύεται η εργασία ακόμη κι αν είναι η βασική ασχολία του ανθρώπου, στην καθοριστική έννοια της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι μια μορφή ασκητισμού που εξυπηρετεί βασικά την προπαγάνδισή του συστήματος. Ο κόσμος δεν είναι ένα απέραντο εργοτάξιο. Η σημαντική διάσταση του υλισμού είναι η ανθρώπινη απόλαυση και ευτυχία και μόνο σε σχέση με αυτή μπορεί να θεωρείται η εργασία”

Γιώργος Μεταξάς

Στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αναδιάρθρωσης της κυριαρχίας, οι οικονομολόγοι της σαν σύγχρονοι κήνσορες, προτάσσουν τη δουλεία με τη σημερινή μορφή της-περισσότερο από ποτέ τα τελευταία είκοσι χρόνια-ως το απόλυτο μέσο για την απόκτηση και αποδοχή αγαθών και υπηρεσιών, όχι μόνο για την επιβίωση αλλά και για την εξασφάλιση της καλοπέρασης.

Οι σημερινοί μισθωτοί δούλοι, εκτός από τα κέρδη των αφεντικών τους, αυξάνουν με γοργούς ρυθμούς και τη θλίψη, ανασφάλεια, απομόνωση και αποξένωσή τους. Για τους φοβισμένους και θλιμμένους υπηκόους δε χρειάζεται η επιβολή της δουλειάς μέσω της βίας του νόμου. Η πλέρια αποδοχή του εκβιασμού της μισθωτής εργασίας από μέρους τους ως φυσιολογική, εκτός και από εξουσιαστική νομοτέλεια, είναι αρκετή. Μπορεί όμως να υπάρξει ελεύθερη εργασία

στον καπιταλισμό; Σε ένα σύστημα καθολικής εκμετάλλευσης και κατάπιεσης όπως το κεφαλαιοκρατικό, είναι αδύνατο να υπάρξει

συνολικά ελεύθερη εργασία αν δεν προηγηθεί ανατροπή του και συνολική ελευθερία. Ωστόσο, υπήρξαν και υπάρχουν και σήμερα συλλογικές προσπάθειες ελεύθερης εργασίας σε αντίθετα, αυτοδιαχειριζόμενες κοινότητες, κολεκτίβες και κοπερατίβες.

Οι σύγχρονες αγροτικές κολεκτίβες και κομμούνες της Ισπανίας, Γερμανίας, Βελγίου, άλλων ευρωπαϊκών χωρών και της Αμερικής αποδεικνύουν ότι μπορούν να υπάρξουν προσπάθειες κοινής οικονομίας με αντίθετα δομές, ιδιοχρησία και κοινοχρησία γης, εργαλείων, κτιρίων, εγκαταστάσεων και όχι ιδιοκτησία τους, συλλογικότητα στο τομέα εργασίας με ελεύθερο ή και ενίοτε κυκλικό καταμερισμό, αλληλεγγύη και ομοφωνία στη λήψη αποφάσεων. Με μερική ή ολική αυτονομία σε σχέση με την αυτάρκειά τους σε τροφή και ενέργεια, με λειτουργίες σε κάποιες από αυτές εναλλακτικών σχολείων, κοινωνικών συναναστροφών και συναλλαγών με κατοίκους των κοντινών χωριών ή πόλεων των περιοχών τους. Με πολιτικές δράσεις στην περιοχή τους και επαφές με συντροφικές κοινοχρησιακές ομάδες, κοινόβια, πολιτικές συλλογικότητες και άτομα των μεγάλων πόλεων των χωρών τους και παγκόσμια.

Παράλληλα με τις απομακρυσμένες κολεκτίβες και κοινόβια, στην Αυστραλία δημιουργείται και δοκιμάζεται ένα ευρύ φάσμα εναλλακτικών οικονομικών δομών που ικανοποιούν τις πραγματικές, κατά το δυνατό, ανάγκες των ανθρώπων, ενώ ταυτόχρονα προστατεύουν και συχνά βελτιώνουν το φυσικό περιβάλλον. Μερικά τέτοια εγχειρήματα είναι αυτά που αναφέρονται παρακάτω. Το L.E.T.S. (τοπικό ανταλλακτικό εμπορικό σχήμα), όπου με βάση ένα φανταστικό νόμισμα με προσυμφωνημένη χρηματική αξία, ανταλλάσσονται μεγάλης κλίμακας υπηρεσίες και προϊόντα, με πιστώσεις και μετέπειτα συμψηφισμούς πιστωτικών μονάδων του νομίσματος χωρίς την προηγούμενη απαραίτητη άμεση συνδιαλλαγή προσώπων. Η λειτουργία γίνεται μέσω της διανομής καταλόγου των προσφερόμενων υπηρεσιών και αγαθών στα μέλη. Η C.S.A.

Από την ατομική επανάκτηση στη συλλογική απαλλοτρίωση

Η οικονομική σφαίρα ολό και μεγαλύτερων κομματιών του πληθυσμού είναι δομικό στοιχείο του καπιταλιστικού συστήματος. Αποτελεί απαραίτητη συνθήκη για την διαίωνιση του. Η αύξηση του κέρδους, για το κράτος και τα αφεντικά, μέσω της εντεινόμενης εκμετάλλευσης και καταπίεσης, της φορολογίας, των τόκων, της αύξησης των τιμών και της εμπορευματοποίησης κάθε ανθρώπινης ανάγκης δεν αφήνει περιθώρια για άλλες ερμηνείες. Η συγκέντρωση πλούτου λοιπόν δεν είναι τίποτε άλλο, από το προϊόν της λεηλασίας του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας. Έτσι είναι απόλυτα κατανοητό γιατί οι ναοί του κεφαλαίου έμπαιναν και θα συνεχίσουν να μπαίνουν στο στόχαστρο των καταπιεσμένων.

Είτε συλλογικά (σε στιγμές κοινωνικών εκρήξεων), είτε ατομικά (ως ασυνείδητη ή συνειδητή επιλογή η οποία επιδιώκει να θέσει τους όρους, για τη γενίκευση αυτής της πρακτικής και αποτελεί επιθετική κίνηση ενάντια στους μηχανισμούς κράτους και κεφαλαίου) η απαλλοτρίωση αποτελούσε πάντα ένα τρόπο έμπρακτης άρνησης του εκβιασμού της μισθωτής σκλαβιάς, καθώς και μέσο επανοικειοποίησης (από την πλευρά των καταπιεσμένων) ενός μέρους όσων τους είχαν αποσπάσει και στερήσει οι κυρίαρχοι.

(κοινοτικά υποστηριζόμενη καλλιέργεια), η οποία παρέχει τη δυνατότητα στους καταναλωτές να υποστηρίξουν άμεσα και χωρίς μεσολάβηση τους παραγωγούς που καλλιεργούν τρόφιμα γι'αυτούς, εξασφαλίζοντας ένα σταθερό απόθεμα βιολογικών προϊόντων, ενώ οι βιοκαλλιεργητές ένα σίγουρο εισόδημα, ξεφεύγοντας από τον ανταγωνισμό των συναδέλφων τους των χημικών μεγαλοκαλλιεργειών. Οι κοινοτικές τράπεζες, όπου τα χρήματα επενδύονται σε σχέδια κοινοτικής ανάπτυξης και το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος, που προέρχεται από τις επενδύσεις, επιστρέφεται στην κοινότητα, η οποία προσπαθεί να παράγει ότι χρησιμοποιεί και να χρησιμοποιεί ότι παράγει.

Σε άλλες περιοχές της γης, συναφείς θεσμοί όπως οι κοινοτικοί συνεταιρισμοί, κοινοτικές ενώσεις γης κ.α. έχουν δοκιμαστεί και συνεχίζουν να δοκιμάζονται, συχνά με λειτουργική επιτυχία. Στην Ελλάδα δημιουργήθηκε πρόσφατα, παραπλήσια με την C.S.A., συνεργατική τροφίμων παραγωγών και καταναλωτών, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με ελευθεριακές οργανωτικές δομές και προϋπόθεση μη μισθωτής εργασίας, για την παραγωγή προϊόντων από πλευράς καλλιεργητών. Επίσης, αρκετές είναι οι προσπάθειες επίλυσης του εργασιακού προβλήματος μέσω της δημιουργίας διαφόρων κοπερατίβων (καφετέριες, εστιατόρια, γραφικών τεχνών κ.α.). Απόπειρες, οι οποίες αποσκοπούν στις καλύτερες συνθήκες δουλειάς, δίχως κάποιο αφεντικό. Ενώ οι κινήσεις αυτές περιέχουν πολλές αντιφάσεις (διαμεσολάβηση χρήματος στις προσωπικές σχέσεις, εκμετάλλευση κοινωνικών και βιοτικών αναγκών των ανθρώπων, δυναμική συμμετοχή στην συνθήκη της κατανάλωσης, αναπαραγωγή καπιταλιστικών προτύπων), ωστόσο μπορούν να αποτελέσουν εναλλακτική λύση (για όσους το επιλέξουν πάντα σε ένα ατομικό ή πολύ στενά συλλογικό επίπεδο, εξαιτίας της μη ύπαρξης οικονομικής δυνατότητας από όλους) στη συνεχώς εντεινόμενη εκμετάλλευση και ανεργία.

Οι διάφορες μεγάλες ή μικρές "νησίδες" στον καπιταλισμό δεν μπορούν από μόνες τους να τον ανατρέψουν. Είτε αποκομμένες, είτε συντονιζόμενες περισσότερο ή λιγότερο με την δράση άλλων αντιϊεραρχικών συλλογικοτήτων, ομάδων και ατόμων δεν μπορούν να οδηγήσουν στην κοινωνική-ταξική επανάσταση, αν το σύνολο των εκμεταλλευόμενων και καταπιεσμένων δεν αυτοοργανωθεί, συντονιστεί, εξεγερθεί και επαναστατήσει.

Ωστόσο, οι μεγάλες ή μικρές προσπάθειες κοινοτικής οικονομίας και ελευθεριακού κοινοτισμού αποτελούν μια απτή πραγματικότητα για όσους-ες συμμετέχουν σ'αυτές και ίσως ένα παράδειγμα για τους υπόλοιπους καταπιεσμένους. Αν μη τι άλλο, συνήθως απαιτούνται λιγότερα χρήματα (ή άλλοτε σχεδόν καταργούνται), για την κάλυψη κάποιων βασικών αναγκών, άρα και λιγότερος χρόνος δουλειάς για την απόκτησή τους. Αν οι αντιϊεραρχικές μορφές οργάνωσης, δράσης, σχέσεων στις πολιτικές-κοινωνικές συλλογικότητες, στις ερωτικές, διαπροσωπικές, φιλικές επαφές μεταξύ ατόμων είναι αναγκαία προϋπόθεση για την κοινωνική επανάσταση και απελευθέρωση, σε συνδυασμό με μια ανθρώπινη προσέγγιση στην τεχνολογία, την επιστήμη και ανάλογη οικολογική ηθική, η όσο το δυνατόν πραγμάτωση των οραμάτων της ελεύθερης κοινωνίας μέσα στον καπιταλισμό, μπορεί να κάνει τη

δράση πιο αποτελεσματική και την ζωή πιο ευχάριστη.

Για χιλιάδες χρόνια οι σκόπιμες διαστρεβλώσεις των εκάστοτε οικονομικών, θρησκευτικών, πολιτικών κατεστημένων έχουν σκοπό να μας πείσουν ότι η εργασία (και όχι η δουλειά) είναι αρετή. Είναι όμως ανάγκη. Το ένστικτο αυτοσυντήρησης και ζωής του ανθρώπου έχει την ηλικία των πρώτων ανθρώπων στον πλανήτη, 150 εκατ. ετών. Το φυσικό ένστικτικό κίνητρο του ανθρώπου για εργασία, είναι η εξασφάλιση των βασικών βιοτικών αναγκών του ίδιου και των συνανθρώπων του, με την αφθονία και επάρκεια προϊόντων και η χαρά της δημιουργίας, πάντα σε αρμονία και ισορροπία με τη φύση και μητέρα του γη. Για να μπορεί στη συνέχεια να παίζει, διασκεδάζει, συζητά, ταξιδεύει, μορφώνεται, ερωτεύεται, συνουσιάζεται και απολαμβάνει τη ζωή σε κάθε πτυχή της, αναπαράγοντάς τη συνειδητά σε έναν ελεύθερο κόσμο.

***Υστερόγραφο της συντακτικής ομάδας:** Όσον αφορά το παραπάνω κείμενο, δεν υπήρξε απόλυτη ταύτιση απόψεων μεταξύ των συντροφισσών-ων της ομάδας. Παρ' όλα αυτά κρίναμε ότι είναι χρήσιμο να γραφτεί ένα τέτοιο κείμενο. Οι διαφορετικές απόψεις διατυπώνονται σε αυτό το σημείο, συνοπτικά, αλλά ξεκάθαρα. Διαφωνία υπήρξε όσον αφορά την κριτική μας σε τέτοιου είδους εγχειρήματα, εναλλακτικών τρόπων εργασίας στην υπάρχουσα πραγματικότητα. Κάποιοι από εμάς πιστεύουν ότι ορισμένα από αυτά αποτελούν μορφές έμπρακτης αμφισβήτησης της μισθωτής εργασίας, προωθούν την ρήξη με τους θεσμούς και λειτουργούν παραδειγματικά σε κάποιο βαθμό αποτελώντας την προβολή της "ουτοπίας" στο παρόν. Ενώ για άλλους είναι ρεφορμιστικά, ενσωματώνονται στον καπιταλισμό, μπορούν να αξιοποιηθούν ως εναλλακτική λύση για αυτόν και αποτελούν προσωπική υπόθεση για όσους έχουν την δυνατότητα. Τέλος, υπήρξε συμφωνία ως προς το ότι τέτοιες προσπάθειες δεν μπορούν να αποτελέσουν πρόταγμα αγώνα.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

Εργατικοί-κοινωνικοί αγώνες στην Ελλάδα 1875-2005

Η εργατική συνείδηση στην Ελλάδα ενώ αρχίζει να σχηματίζεται από το 1875, αργεί πολύ μέχρι να ενοποιήσει και να κινητοποιήσει τις εργατικές δυνάμεις. Οι πρώτοι αγώνες αποτελούν συνέχεια των κοινωνικών διεκδικήσεων του 1821 και εξακολουθούν να προτάσσουν την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων, στη βάση ότι η μεγαλύτερη μερίδα του λαού δε ξεσηκώθηκε μόνο ενάντια στους Τούρκους, αλλά ταυτόχρονα και στους κοτζαμπάσηδες, τους κτηματίες και κάθε λογής αφεντικό. Παρόλο που αυτό το κομμάτι της επανάστασης του '21 δεν υπερίσχυσε ποτέ και η εξουσία παρέμεινε στους μεγαλοτσιφλικάδες και την μεγαλοαστική τάξη, οι κοινωνικοί αγώνες συνεχίζονται στο ίδιο πλαίσιο (μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα), προτάσσοντας ταυτόχρονα την κοινωνική αυτοργάνωση (σε τοπικό επίπεδο).

1879: το πρώτο συνδικάτο στο ναυπηγείο της Σύρου.

1882: το πρώτο συνδικάτο τυπογράφων στην Αθήνα.

1887: στη Πάτρα ο πρώτος σοσιαλιστικός όμιλος. Μετά από ένα χρόνο δράσης, τους συλλαμβάνουν όλους.

1889: ο πρώτος σύλλογος μηχανικών-θερμαστών.

Ταυτόχρονα σχεδόν ιδρύεται και η “Ένωσις των Εργοστασιαρχών” ο πρώτος εργοδοτικός μηχανισμός (1889). Μέχρι το 1910 τα συνδικάτα υπάρχουν σε εμβρυακή μορφή (σε σημείο πρόεδροι των σωματείων να είναι συχνά οι εργοδότες). Το 1879 γίνεται όμως η πρώτη επιτυχημένη απεργία στη Σύρο (και η πρώτη συγκρουσιακή πορεία). Ακολουθούν άλλες επίσης επιτυχημένες, των τυπογράφων στην Αθήνα, των μεταλλωρύχων του Λαυρίου, με ένα νεκρό εργάτη και τους μπάτσους να παραδίδουν στο τέλος τα όπλα. Η πολιτική δράση όσον αφορά τη θεωρία και τα προτάγματα είναι και αυτή σε εμβρυακή μορφή, σοσιαλιστική και αναρχική, χωρίς μεγάλες διαφορές μεταξύ τους, τουλάχιστον στο επίπεδο δράσης και συνεργασίας (ο κοινωνικός ιστός δεν είναι ακόμα διαρρηγμένος).

1894: γιορτάζεται για πρώτη φορά η πρωτομαγιά, “από όλους τους σοσιαλιστές μαζί”, γύρω στα 1000 άτομα, στην οποία βγαίνει και ψήφισμα με αιτήματα (8ώρο, σύνταξη)

Πάτρα και Πύργος: ανθεί ο αναρχοσοσιαλισμός (εκτελείται το 1896 τραπεζίτης στην Πάτρα και γίνεται απόπειρα κατά του βασιλιά το 1898 στην Αθήνα, οπότε και συλλαμβάνεται ολόκληρη η αναρχική ομάδα και κλείνει η εφημερίδα της).

1896: 8-21 Απριλίου πραγματοποιείται μεγάλη απεργία στο Λαύριο.

1902: υπάρχουν 4 σοσιαλιστικές ομάδες στην Αθήνα. Από το 1908 η κοινωνική διαφοροποίηση έπαιρνε γρηγορότερους ρυθμούς. Οι μικροαστικές μάζες υποφέρουν και οι εργάτες με όπλο την απεργία ζητούν καλύτερευση των συνθηκών (την ίδια εποχή οι πρώτες τάσεις συγκέντρωσης μεγάλου κεφαλαίου και οι αρχές της βιομηχανίας).

1907: στις 7 Μαρτίου δολοφονείται ο Μαρίνος Αντύπας στη Θεσσαλία.

Το εργατικό κέντρο Βόλου

Από το 1905 ιδρύονται στην πόλη καπνεργοστάσια. Το 1900 φτιάχνεται το σωματείο τυπογράφων. Το 1908 ο πανεργατικός σύλλογος “η αδελφότης”, με βδομαδιατική εφημερίδα, ο οποίος μένοντας μόνο στη φιλολογία διαλύεται. Ιδρύεται το Εργατικό Κέντρο σε συνδικαλιστική βάση. Το 1909 γενική απεργία καπνεργατών, που καταστέλλεται από το στρατό. Οι απεργίες κρατάνε όμως ως το 1911. Συγχρόνως ξεσπάει το Κιλελέρ (το κίνημα απαλλοτρίωσης της γης) το 1910. Το εργατικό κέντρο το κλείνουν τα αφεντικά το 1911 και δικάζουν τους περισσότερους (ανάμεσα τους και ο Δελμούζος) το 1914 στο Ναύπλιο. Λίγο μετά την δίκη ξαναφτιάχνεται.

1908: ιδρύεται ο “Σύνδεσμος εργατικών τάξεων της Ελλάδας” και ύστερα το 1909 το “Ελληνικό σοσιαλιστικό κόμμα”, στην Αθήνα, τα οποία μένουν όμως μακριά από την εργατική μάζα. Παρόλα αυτά τα γραφεία τους γίνονται χώρος ζυμώσεων.

Στις 13 Ιουνίου στην Πάτρα πραγματοποιείται γενική απεργία της Ελληνικής Εργατικής Ένωσης (αναρχοσυνδικαλιστές).

Η Φεντερασιόν της Θεσσαλονίκης

Το 1908 με την εκδήλωση του κινήματος των Νεότουρκων ξεσπάνε στη Θεσσαλονίκη απεργίες στις οποίες συμμετέχουν εργάτες από όλες τις εθνότητες, χωρίς εθνικούς διαχωρισμούς, με πραγματικά διεθνιστικό χαρακτήρα και που έχουν ως αποτέλεσμα την βελτίωση των όρων δουλειάς και την μαζικοποίηση του συνδικαλιστικού κινήματος. Ιδρύεται τον Ιούλιο του 1909 η “εργατική σοσιαλιστική ομοσπονδία”, που έμεινε στην ιστορία με το όνομα “Federation”, με διεθνιστικό χαρακτήρα (διαδηλώνουν την πρωτομαγιά εργάτες όλων των εθνοτήτων). Η επιρροή της διαχέεται στη Σμύρνη, στη Κων/πολη και στη Μακεδονία. Συνδέεται με τη Β’ σοσιαλιστική διεθνή, συμμετέχει στην Α’ Βαλκανική σοσιαλιστική συνδιάσκεψη στο Βελιγράδι (12/1909) και διοργανώνει τον Ιανουάριο του 1911 την Πανοθωμανική σοσιαλιστική συνδιάσκεψη στη Θεσσαλονίκη. Όταν στα 1912 η Θεσσαλονίκη προσαρτιέται στο ελληνικό κράτος, η φεντερασιόν είναι η πιο μαζική και συγκροτημένη σοσιαλιστική οργάνωση. Τον Αύγουστο του 1914 ξεκινάει ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, η φεντερασιόν τηρεί στάση ουδετερότητας χωρίς όμως να διαχωρίζεται από τους βασιλικούς με τους οποίους συμμαχεί στις εκλογές του 1915 και κατεβαίνουν σε κοινό ψηφοδέλτιο. Οι σοσιαλιστικές οργανώσεις της Αθήνας παίρνουν θέση υπέρ των συμμάχων.

1909: στο Βόλο στις 23 Φλεβάρη οι καπνεργάτες ξεκινάνε απεργία, η οποία εξελίσσεται σε εξέγερση και μάχη με το στρατό. Η απεργία πετυχαίνει. Το 1910 ξεσπούν έντεκα νέες απεργίες (στην τελευταία χάνουν).

1910: στο Πειραιά το Μάρτη πραγματοποιείται απεργία ναυτεργατών που ζητούν τροφή και κανονισμό εργασίας (ώρες-μισθός). Το κράτος στέλνει το πολεμικό ναυτικό να τη σπάσει. Στις 9 του Απρίλη περίπου 2.000 απεργοί ανεβαίνουν στην Αθήνα, ενώνονται με άλλους χίλιους Αθηναίους και πάνε

προς τους Στύλους. Δίνουν ψήφισμα στο Δραγούμη ο οποίος αρχίζει τις υποσχέσεις. Οι απεργοί προχωράνε προς το σπίτι του, επιτίθενται στη χωροφυλακή και τους παίρνουν τα όπλα. Ο Δραγούμης περικυκλώνεται και δέχεται όλα τα αιτήματα. Λίγες μέρες μετά ξεκινάνε απεργία οι τσιγαράδες. Καταλαμβάνουν τα εργοστάσια και σπάνε τις μηχανές.

Με αφορμή το εργοδοτικό συνέδριο που γίνεται στην Αθήνα, τα εργατικά σωματεία φεύγουν από τον εργοδοτικό σύνδεσμο και οργανώνονται αυτόνομα στην Πανελλήνια Εργατική Ομοσπονδία. Ταυτόχρονα ιδρύεται και το εργατικό κέντρο Αθήνας. Δημιουργείται για πρώτη φορά ταξική συνείδηση ξεκάθαρη, μακριά από φιλολογίες και σχέσεις με το κράτος (τον εργατισμό του Βενιζέλου). Τον Οκτώβρη απεργούν οι σιδηροδρομικοί (το πιο δυναμικό συνδικάτο της εποχής), οι οποίοι δεν πιστεύουν τις υποσχέσεις του Βενιζέλου και η απεργία καταλήγει σε μάχη στην Πειραιώς.

1911: το σοσιαλιστικό κέντρο συναντά τις αντιδράσεις των αναρχοσυνδικαλιστών, που φεύγουν και φτιάχνουν τη “συνδικαλιστική ένωση”, η οποία θα παίξει μικρό ρόλο στη σύντομη διάρκεια ζωής της. Το σοσιαλιστικό κέντρο εξαπλώνει τη δράση του και στο Πειραιά, φτιάχνεται και εκεί σοσιαλιστικό κέντρο όπως στη Κέρκυρα και τη Λάρισα. Μεγάλη απεργία των τραμβαγέρηδων στην Αθήνα την οποία χτυπάει η κυβέρνηση Βενιζέλου με στρατό.

1912: ο Βενιζέλος ψηφίζει τα πρώτα εργατικά νομοσχέδια (που με κάποιες αλλαγές ισχύουν ως και σήμερα). “Αν δεν κάνουμε κάποιες υποχωρήσεις σήμερα, θα τα πάρουν όλα με επανάσταση αύριο”. Οι νόμοι δεν εφαρμόζονται από την εργοδοσία, που προστατεύεται από την αστυνομία.

1914: ξεκινάει από το εργατικό κέντρο Πειραιά νέα προσπάθεια δημιουργίας εργατικής ομοσπονδίας όλης της Ελλάδας η οποία ναυαγεί. Ιδρύεται το εργατικό κέντρο Χανίων. Το Μάρτη απεργούν οι καπνεργάτες στην Καβάλα.

1916: στις 24 Ιουλίου η γενική συνέλευση των 460 μεταλλωρύχων της Σερίφου ενέκρινε ομόφωνα το καταστατικό του σωματείου και την δημιουργία ταμείου αλληλοβοήθειας. Τον Αύγουστο ξεκινάει μια από τις πιο δυναμικές απεργίες, με συγκρούσεις που καταλήγουν σε 34 τραυματίες, 4 νεκρούς απεργούς και 3 νεκρούς χωροφύλακες. Για δεκαπέντε ημέρες θα καταργηθεί κάθε μορφή εξουσίας στο νησί, θα εκλεγούν επιτροπές από εργάτες και κατοίκους, που έχουν ενωθεί και τελικά θα σταλεί ο στρατός για να καταπνίξει την εξέγερση. Οι “υπεύθυνοι” θα συλληφθούν και θα δικαστούν, ενώ οι μεταλλωρύχοι θα κερδίσουν το οχτάωρο και θα διατηρήσουν στην μνήμη τους την εξέγερση και τις δεκαπέντε μέρες ελευθερίας.

1917: ιδρύεται με πρωτοβουλία των βενιζελικών το εργατικό κέντρο Θεσσαλονίκης, ως αντίβαρο στη φεντερασιόν.

Απο το 1918 και μετά

Στις 17 Αυγούστου του 1916 ο Βενιζέλος κάνει το κίνημα της “Αμυνας” ενάντια στο Βασιλιά, για

να βάλει την Ελλάδα στον πόλεμο υπέρ των συμμάχων. Όταν λήγει ο πόλεμος, στη μοιρασιά που ακολουθεί, ο Βενιζέλος για να κρατήσει η Ελλάδα τα εδάφη που κατέκτησε, υπόσχεται στους συμμάχους να στείλει στρατό να χτυπήσει την επανάσταση στη Ρωσία. Στις 21 ως 28 Οκτώβρη του 1918 γίνεται το πρώτο συνέδριο της Γ.Σ.Σ.Ε. με κυρίαρχες τάσεις: τους βενιζελικούς, τους σοσιαλιστές, και τους αναρχοσυνδικαλιστές. Αμέσως μετά πραγματοποιείται το πρώτο πανελλήνιο σοσιαλιστικό συνέδριο (4 ως 10/11/1918), που λήγει με την ίδρυση του Σ.Ε.Κ.Ε. (Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος, πρόδρομος του Κ.Κ.Ε.).

1919: απαγορεύεται ο εορτασμός της πρωτομαγιάς και τα εργατικά κέντρα είναι περικυκλωμένα με στρατό με οπλοπολυβόλα. Την ίδια περίοδο διασπάται η Γ.Σ.Σ.Ε.. Διαγράφονται οι σοσιαλιστές από τη κ.ε., η κυβέρνηση παίρνει τον έλεγχο της Γ.Σ.Ε.Ε. και στέλνει τους διαγραφμένους εξορία. Σε αντίδραση ξεσπάει πανελλαδική απεργία τον Ιούλιο.

1920: Β' Συνέδριο του Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. (Σοσιαλιστικό Εργατικό Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος) από τις 5 έως τις 12 Απρίλη του '20. Κατεβαίνει στις εκλογές, προσχωρεί στην Γ' διεθνή, αλλάζει τρόπο οργάνωσης σε πιο συγκεντρωτικό, ο Ριζοσπάστης περνάει στη κατοχή του κόμματος και οργανώνει μεγάλη αντιπολεμική διαδήλωση με 50.000 άτομα πριν τις εκλογές. Ιδρύεται η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Σιδηροδρομικών, το πιο μαχητικό συνδικάτο μέχρι το 1936, το οποίο δεν ανήκει στο Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. και δεν αποφασίζει να προσχωρήσει στη Γ.Σ.Ε.Ε., που ελέγχεται από αυτό (τη μία από τις δύο που προέκυψαν από τη διάσπαση, η άλλη, η βενιζελική υπήρχε μόνο στα χαρτιά).

Δεκέμβριο του '20: μετά της εκλογές, που χάνει ο Βενιζέλος, ξεσπά νέο κύμα πανελλαδικών απεργιών με αποκορύφωμα το Βόλο, όπου το Φλεβάρη οι απεργίες καταλήγουν σε γενική εξέγερση και κατάλυση για δυο μέρες κάθε εξουσίας. Η κυβέρνηση στέλνει στρατό και η εξέγερση καταπνίγεται.

Τον Απρίλιο ακριβώς τα ίδια στη Θεσσαλονίκη, εδώ όμως κομμάτια του στρατού ενώνονται με τους εξεγερμένους. Το Νοέμβριο η απεργία της ομοσπονδίας ηλεκτρισμού. Η Αθήνα και ο Πειραιάς μένουν για δύο μέρες στο σκοτάδι. Από τότε και ως το τέλος της μικρασιατικής εκστρατείας οι "ηλεκτρικοί" μένουν κάτω από στρατιωτική διοίκηση. Μετά από λίγες μέρες απεργούν και οι σιδηροδρομικοί, η κυβέρνηση τους επιστρατεύει. Στη γενική συνέλευση τους ξεσπούν συγκρούσεις με τους Εύζωνες. Η συντριπτική πλειοψηφία δεν πάει να δουλέψει και η κυβέρνηση τους στέλνει στο μέτωπο.

1922: στις 6 Φλεβάρη γίνεται έκτακτη συνδιάσκεψη του Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. όπου αποφασίζεται να γίνει πιο ήπιων τόνων, να σταματήσει τους εξτρεμισμούς και να συμμετέχει σε όλους τους αστικούς θεσμούς. Όλα αυτά λίγο πριν τη μικρασιατική καταστροφή (δηλαδή την ολοκληρωτική καταστροφή του στρατού) και μέσα στο κλίμα παλλαϊκής εξέγερσης, που επικρατεί. Στις 20 Οκτώβρη καλείται έκτακτο συμβούλιο του Σ.Ε.Κ.Κ.Ε., το οποίο αδυνατεί να δώσει λύση στην κρίση του κόμματος με αποτέλεσμα να αποχωρήσουν οι Μπεναρόγιας, Δημητράτος, Γεωργιάδης, Αρ. Σίδερισ, Μ. Σιδέρης κ.ά..

Μετά τη μικρασιατική καταστροφή η εργατική τάξη συγκλονισμένη μένει αδρανής. Την πρωτοβουλία

την παίρνει η αστική τάξη. Στις 11 Σεπτέμβρη πραγματοποιείται στρατιωτική επανάσταση (η οποία είχε και λαϊκά ερείσματα). Παραιτείται ο βασιλιάς και φεύγει με την οικογενειά του για την Ιταλία, ενώ ελευθερώνονται όλοι οι πολιτικοί κρατούμενοι.

Σημείωση: Η θέση της Γ' Διεθνούς και του Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. για το συνδικαλισμό εκείνη την εποχή, είναι ότι πρέπει να υπάρχει οργανική σύνδεση μεταξύ συνδικάτων και κόμματος, θεωρώντας κάθε προσπάθεια εκτός κόμματος εχθρική για την εργατική τάξη.

1923: τον Αύγουστο ξεσπούν οι μεγαλύτερες απεργιακές κινητοποιήσεις ως τότε. Ξεκινούν από τους σιδηροδρομικούς, η Γ.Σ.Ε.Ε. αναλαμβάνει επικεφαλής, γίνονται πανελλαδικές και εκφυλίζονται μετά από συγκρούσεις με 11 νεκρούς εργάτες στο Πασαλιμάνι, όταν η χωροφυλακή χτυπάει άοπλη διαδήλωση.

23 Αυγούστου: απαγορεύονται τα σωματεία και επιβάλλεται στρατιωτικός νόμος από την “Επαναστατική Διοίκηση” (διοίκηση αντί κυβέρνησης, μετά το στρατιωτικό κίνημα). Το Νοέμβρη προεκλογικά, ξαναεπιτρέπεται η λειτουργία των σωματείων και επιτρέπονται οι διαδηλώσεις. Το Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. κατεβαίνει στις εκλογές και παίρνει 2-3%. Γίνεται συνέδριο της Γ.Σ.Ε.Ε. και κάποιες διαδηλώσεις κατά της ακρίβειας. Δίνεται 35% αύξηση στα μεροκάματα των σιδηροδρομικών, μετά από απεργίες, οι οποίοι κάνουν και το δεύτερο συνέδριο τους και αποφασίζουν ότι δεν θέλουν υποταγή στο Σ.Ε.Κ.Κ.Ε., προσχωρούν όμως στη Γ.Σ.Ε.Ε..

1924: πραγματοποιείται εθνικό συμβούλιο του Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. (3 ως 8 Φλεβάρη 1924), στο οποίο γίνεται και η πρώτη διάσπαση του κόμματος: διαγράφονται οι Θεσσαλονικείς σοσιαλδημοκράτες (της παλιάς φεντερασιόν). Από τους διαγραφέντες ιδρύονται οι οργανώσεις: “κομμουνιστική ένωση”, “σοσιαλιστική εργατική ένωση Ελλάδας” και “νέα εποχή”. Προσχωρούν στο Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. πολλοί πρόσφυγες, καθώς και η ομάδα “Παλαιοί Πολεμιστές”.

13 Απριλίου: ύστερα από δημοψήφισμα η Ελλάδα γίνεται συνταγματική δημοκρατία

Την πρωτομαγιά απαγορεύεται η διαδήλωση, που θα ξεκινούσε από την πλατεία Κοντζιά. Παρ' όλα αυτά οι εργάτες κάνουν στην άκρη τους χωροφύλακες και ξεκινάνε. Επιτίθεται το ιππικό με συνέπεια ένα εργάτη νεκρό και 11 τραυματίες. Τα ίδια στον Πειραιά με 150 συλληφθέντες οι οποίοι αφήνονται μετά από απειλές για γενική απεργία. Το Μάιο ξεκινούν απεργία οι ναυτεργάτες, η οποία γενικεύεται σε όλο το Πειραιά, την Ελευσίνα και τους σιδηροδρομικούς. Τελικά πετυχαίνουν αύξηση. Τον Αύγουστο ξεκινάνε συζητήσεις για το 8ώρο (το ίδιο γίνεται συγχρόνως σε παγκόσμιο επίπεδο). Η κυβέρνηση δεν το δέχεται, οι σιδηροδρομικοί το εφαρμόζουν, από μόνοι τους, περιφρουρώντας τις κινητοποιήσεις τους και τελικά κερδίζουν 50% αύξηση στα μεροκάματα τους και εφαρμογή του 8ώρου, όχι μόνο για αυτούς, αλλά για όλους τους κλάδους.

Νοέμβριος του '24: στην Καβάλα, καπνέμποροι προσπαθούν να εξάγουν ακατέργαστο καπνό (κάτι που είχαν πετύχει οι εργάτες να απαγορευτεί). Οι καπνεργάτες απειλούν να πετάξουν τον καπνό στη θάλασσα. Επεμβαίνει η χωροφυλακή, οι εργάτες επιτίθενται, σκοτώνουν τον αστυνομικό διευθυντή και τραυματίζουν 15 χωροφύλακες (τραυματίζονται και 30 εργάτες). Ο εισαγγελέας χαρακτηρίζει δίκαια την επίθεση των εργατών. Τα επεισόδια εξαπλώνονται σε όλη την νότια Μακεδονία (τα ελληνικά εδάφη), με συγκρούσεις με το στρατό. Το ζήτημα φτάνει στη βουλή όπου παρ' όλα αυτά η κυβέρνηση (Βενιζέλου) παίρνει ψήφο εμπιστοσύνης. Την ίδια περίοδο ο στρατός αρχίζει να παίζει σημαντικό ρόλο στα πολιτικά πράγματα της Ελλάδας. Κάθε λογής αξιωματικοί χρησιμοποιούν τα σώματα που διοικούν, για να ανατρέψουν τους πολιτικούς τους αντίπαλους και παράλληλα να χτυπήσουν τους κοινωνικούς αγώνες. Εκπροσωπούν κυρίως μεμονωμένα καπιταλιστικά συμφέροντα. Με το Γ' έκτακτο συνέδριο, από 26/11 ως 3/12/1924, το Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. γίνεται Κ.Κ.Ε., παίρνει μορφή οργάνωσης παρανομίας (που ήταν όντως απαραίτητη λόγω των διώξεων) και γίνεται πιο συγκεντρωτικό. Η διοίκηση πάει σε ένα ολιγάριθμο πυρήνα, αποκομμένο από τις μάζες, καθώς τις πληροφορίες τις παίρνει με έμμεσο τρόπο. Προσπαθεί να υποτάξει τον συνδικαλισμό στο κόμμα. Σε αυτό το συνέδριο εκλέγεται γ.γ. ο Πουλιόπουλος (αυτός που ενσωμάτωσε το κίνημα των Παλιών Πολεμιστών στο Κ.Κ.Ε.).

Σημείωση: Η ομάδα των Παλαιών Πολεμιστών κάνει συλλαλητήριο στο οποίο πετάει τρικάκια με το σύνθημα “Πόλεμο στο πόλεμο των αφεντικών”. Το κίνημα αυτό που ξεκίνησε από βετεράνους της μικρασιατικής εκστρατείας, μέλη του Σ.Ε.Κ.Κ.Ε. (από τα ηγετικά μέλη ο Πουλιόπουλος), βρίσκει ισχυρότατη λαϊκή υποστήριξη, καθώς οργανώθηκε σε επίπεδο γειτονιάς, με οριζόντια μορφή οργάνωσης, καταφέροντας να εκφράσει τη θέληση και τα αιτήματα ενός ολόκληρου κοινωνικού στρώματος. Αν και πολύ μαζικό τελικά αφομοιώνεται από την κυριαρχία.

1925: το Γενάρη οι αγρότες στον θεσσαλικό κάμπο προσπαθούν να καταλάβουν τα μοναστηριακά κτήματα. Στα Τρίκαλα το πετυχαίνουν. Κατά την εξέγερση, προσπαθούν να καταλάβουν την νομαρχία που τη φυλάνε 100 στρατιώτες. Σκοτώνονται έξι αγρότες.

8 Μαρτίου: απεργία των σιδηροδρομικών σε όλη την Ελλάδα. Καταστέλλεται με πρωτοφανή αγριότητα από την κυβέρνηση.

25 Ιουνίου: ο Πάγκαλος κάνει πραξικόπημα, αρχίζει διώξεις των κινημάτων και των κομμουνιστών και κηρύττει παράνομο το Κ.Κ.Ε..

Τον Αύγουστο το Κ.Κ.Ε. διακόπτει τις οργανικές σχέσεις με την Γ.Σ.Ε.Ε., με επίσημο γράμμα της κ.ε. από την φυλακή (ως τότε προσπαθούσε διασπώντας τα σωματεία να τα ελέγχει, τώρα αποφασίζει να τα αφήσει “ανεξάρτητα” για να κάνει δουλειά από τα μέσα). Στις 30 Οκτωβρίου δίνεται διαιτητική λύση στις διαφορές δημοσιών υπαλλήλων και εργοδοσίας. Είναι η αρχή των συλλογικών συμβάσεων. Το Δεκέμβρη μετά από κινητοποιήσεις η κυβέρνηση δίνει το 13ο μισθό.

1926: στις 28 Μαρτίου γίνεται το Γ' Συνέδριο της Γ.Σ.Ε.Ε. με πολλά σωματεία μαϊμούδες (κυβερνητικά), από το οποίο διαγράφονται οι κομμουνιστές ηγέτες. Αποφασίζει να προσχωρήσει στη Συνδικαλιστική Διεθνή του Άμστερνταμ (και όχι στη Κόκκινη Συνδικαλιστική Διεθνή), ζητάει αμνηστία. Γενικά επικρατούν τάσεις εκτός του Κ.Κ.Ε. (σοσιαλιστές, συντηρητικοί), που παίρνουν τη διοίκηση και αποκαθιστούν την ενότητα.

Ο στρατηγός Κονδύλης ανατρέπει τον Πάγκαλο στις 21 Αυγούστου (πάλι με πραξικόπημα) και στις 7 Νοεμβρίου γίνονται εκλογές (το Κ.Κ.Ε. έχει ξαναγίνει νόμιμο και συμμετέχοντας στις εκλογές παίρνει 4%) και σχηματίζεται οικουμενική κυβέρνηση (βενιζελικών-αντιβενιζελικών). Η τρομοκρατία και οι συλλήψεις αυξάνονται. Το Κ.Κ.Ε. τίθεται επίσημα στην παρανομία. Πολλές συλλήψεις και εξορίες. Συνέδριο των σιδηροδρομικών. Θέλουν ενιαία Γ.Σ.Ε.Ε. όλων των εργατών, πιο μαχητική και ανεξάρτητη από κάθε κόμμα.

1927: ο χρόνος αρχίζει με καπνεργατικό κίνημα στη Μακεδονία. Εξέγερση εργατών στο Αγρίνιο, με 4 νεκρούς εργάτες. Απεργία των μικροϊδιοκτητών, για να μη καταργηθεί το ενοικιοστάσιο, με δύο νεκρούς μπροστά στο Αρσάκειο. Επεκτείνεται σε Πάτρα, Βόλο Θεσσαλονίκη. Κρίση στο Κ.Κ.Ε. καθώς πολλοί διαφωνούν με τη Σοβιετική Ένωση. Ο Πουλιόπουλος (γ.γ. της κ.ε.) παραιτείται λόγω διαφωνίας αυτού και της ομάδας του α) με το σταλινισμό και β) με τον συγκεντρωτισμό (που είχε όμως επιβάλει ο Πουλιόπουλος!!!). Η κρίση λήγει με μαζικές διαγραφές, μπολσεβικοποίηση και μεγαλύτερο έλεγχο των συνδικάτων.

Στις 12 Αυγούστου παραιτείται η οικουμενική κυβέρνηση. Ακολουθεί η κυβέρνηση Ζαΐμη.

1928: το Φλεβάρη ένοπλα συλλαλητήρια στη Κρήτη (ζητάνε άρση των χρεών, ελαφρύτερη φορολογία, αμνηστία) μη καθοδηγούμενα από το Κ.Κ.Ε., το οποίο βγάζει ανακοίνωση για τα μέλη του, ότι πρέπει να κατακτήσουν την ηγεσία του κινήματος στη Κρήτη.

11 Ιούνη: καπνεργατική απεργία σε όλη τη Μακεδονία-Θράκη με καταλήψεις σε πολλά εργοστάσια. Γίνονται πολλές συλλήψεις υπάρχουν νεκροί εργάτες (6 μόνο στη Ξάνθη). Στις 16 Ιούνη γενικεύεται η απεργία σε όλη την Ελλάδα, αλλά η απεργία έχει εκφυλιστεί ως τις 19, μετά από παρεμβάσεις, για τη λήξη της, από τη Γ.Σ.Ε.Ε.. Έχει προηγηθεί το Δ' συνέδριο της, από το οποίο διαγράφονται και οι σοσιαλιστές. Η Γ.Σ.Ε.Ε. είναι πλέον καθαρά "κυβερνητικός σχηματισμός".

Στις 19 Αυγούστου γίνονται εκλογές με νίκη των φιλελευθέρων. Ο Βενιζέλος θα σχηματίσει κυβέρνηση. Στις 23 Σεπτεμβρίου υπογράφει σύμφωνο φιλίας με τον Μουσολίνι (δύο χρόνια αργότερα θα υπογράψει και με την Τουρκία).

1929: το Γενάρη απεργούν 700 μεταλλωρύχοι στη Χαλκιδική και στα τσιμέντα του Βόλου.

Ιδρύεται η Ε.Γ.Σ.Ε.Ε. (Ενωτική) από το Κ.Κ.Ε. σε μία προσπάθεια να ενωθούν τα διασπασμένα σωματεία (κάτω από το Κ.Κ.Ε.). Γίνεται και συνέδριο στο οποίο δεν αφήνουν τους αρχειομαρξιστές να μούνε. Χτυπιέται κάθε αντιπολίτευση. Το προεδρείο αρνείται να γίνουν οι εκλογές των σωματείων

με απλή αναλογική, παρ' όλο που είναι αίτημα πολλών συνέδρων. Οι αρχειομαρξιστές κάνουν επίθεση και μπαίνουν στην αίθουσα. Γίνεται κανονική μάχη μέσα και στους γύρω δρόμους με μαχαίρια και πιστόλια. Έτσι, η διάσπαση των σωματείων γίνεται ακόμα πιο έντονη.

Το Φλεβάρη στο Λαύριο ξεκινάνε απεργία οι μεταλλωρύχοι και την επόμενη μέρα απεργεί όλο το Λαύριο. Καθημερινές πορείες 7.000 ατόμων. Το Μάρτη ξεκινάει και η Ελευσίνα με 1 νεκρό εργάτη από τις πρώτες μέρες. Στις 10 Μαρτίου κοινή πορεία Λαυρίου-Ελευσίνας στην Αθήνα. Στις 14 Μαρτίου, τραυματίζονται 30 εργάτες σε συγκρούσεις. Η απεργία λήγει με 30% αύξηση.

Τον Ιούνη απεργία των φορτοεκφορτωτών στον Πειραιά. Οι εφοπλιστές φέρνουν απεργοσπάστες, οι απεργοί επιτίθενται και τους διώχνουν. Οι συγκρούσεις γίνονται κάθε μέρα έως στις 14 Ιουνίου. Στις 18 Ιουνίου η κυβέρνηση προτείνει αύξηση 15% αλλά οι απεργοί δεν δέχονται. Η απεργία γενικεύεται, το λιμάνι νεκρώνει. Η κυβέρνηση στέλνει ιππικό και γίνεται κανονική μάχη που κρατάει ως το βράδυ. Τελικά πετυχαίνουν 8ωρο και 20% αύξηση.

Τον Ιούνιο συνέδριο των δ.υπαλλήλων. Αποφασίζουν διακοπή κάθε σχέσης με τη Γ.Σ.Ε.Ε. (όχι εξαιτίας του Κ.Κ.Ε., αλλά για να μη στιγματιστούν από τους αγώνες των εργατών). Την ίδια εποχή το Κ.Κ.Ε. προωθεί την ιδέα της γενικής απεργίας ως μέσο που θα οδηγήσει στην τελική ανατροπή του αστικού καθεστώτος. Θεωρεί ότι την πορεία προς τη γενική απεργία φρενάρουν όλες οι άλλες οργανώσεις, που είναι φασιστικές και πρέπει να χτυπηθούν αμείλικτα.

Στις 25 Ιουλίου με πρόταση του Βενιζέλου ψηφίζεται το "ιδιώνυμο". Πρόκειται περί μέτρων ασφαλείας του κοινωνικού πολιτεύματος, που απαγορεύει τη διάδοση, εφαρμογή, προπαγάνδα ιδεών ανατρεπτικών για το καθεστώς (κάτι σαν το τρομονόμο). Μέχρι το 1932 θα συλληφθούν 11.400 άτομα και θα εξοριστούν 200.

1930: στις 13 Γενάρη απεργούν οι καπνεργάτες. Όλο το Γενάρη κινητοποιήσεις των φοιτητών. Στις 14 Φλεβάρη οι αρχές ανακαλύπτουν γιάφκα στην Κυψέλη. Μεταξύ των συλληφθέντων ο Σιάντος, ο Κολοζώφ, ο Θανάσης Κλάρας (Βελουχιώτης) και δύο Γερμανοί. Συγκρούσεις αρχειομαρξιστών με τη Γ.Σ.Ε.Ε.. Συλλαμβάνονται 30 άτομα από την αστυνομία. Μικροαπεργίες και συλλαλητήρια όλο το χρόνο.

Πέμπτο συνέδριο της Γ.Σ.Ε.Ε. το Σεπτέμβρη (έχουν απομείνει μόνο οι σοσιαλιστές και οι συντηρητικοί, καθώς το Κ.Κ.Ε. έχει ιδρύσει την Ε.Γ.Σ.Ε.Ε. και τους αριστερούς τους έχουν διώξει). Εργάτες κατηγορούν τη γραμματεία ότι είναι όργανο της αστυνομίας. Γενικά επεισόδια. Οι σοσιαλιστές αποχωρούν και ιδρύουν τα Ανεξάρτητα Εργατικά Συνδικάτα, στα οποία προσχωρούν οι σιδηροδρομικοί, οι ναυτεργάτες, κομμάτια των εργατικών κέντρων Αθήνας και Πειραιά.

1931: μέχρι τον Απρίλιο πραγματοποιούνται συγκεντρώσεις και διαμαρτυρίες ανέργων, οι οποίες είναι αποσπασματικές. Από τον Ιούνη αρχίζουν να δημιουργούνται, κυρίως στη Μακεδονία, φασιστικές οργανώσεις οι οποίες εκτός από τους κομμουνιστές επιτίθενται και στους πολυάριθμους Εβραίους της

Σαλονίκης.

Η Γ' Διεθνής κατηγορεί το Κ.Κ.Ε. ότι δεν καταφέρνει να ελέγξει τους εργάτες, ότι πολλές κινητοποιήσεις γίνονται χωρίς τον έλεγχο του και ότι δεν κατορθώνει να οργανώσει τη γενική απεργία που θα έφερνε την ανατροπή του καθεστώτος. Παρ' όλα αυτά, το Κ.Κ.Ε. αρχίζει μόλις τότε να αποκτά δύναμη, από τη μια στους πρόσφυγες, που δεν έχουν που αλλού να στραφούν και από την άλλη στους εργάτες, που έχουν κουραστεί από τις διασπάσεις. Γραμματέας διορίζεται από την Διεθνή ο Ζαχαριάδης, πιστός στη γραμμή της Γ' Διεθνούς.

Γενικά για τα χρόνια 1932-1936

Η κυβέρνηση εναλλάσσεται ανάμεσα στα δύο μεγάλα αστικά κόμματα, ως τη δικτατορία του Μεταξά, ενώ οι κινητοποιήσεις όσο συγκλονιστικές και αιματηρές κι αν ήταν, παρέμειναν αποσπασματικές. Το Μάρτη του '33 μετά τις εκλογές που χάνει ο Βενιζέλος, ο Πλαστήρας βρίσκει έδαφος και κάνει πραξικόπημα. Παρά τις ενωμένες προσπάθειες Βενιζελικών-δεξιών να δώσουν τη κυβέρνηση σε δικό τους στρατηγό, ο Πλαστήρας πριν πέσει αιματοκυλά την Αθήνα επί δύο μέρες. Τελικά επικρατούν τα αστικά κόμματα και πάλι. Λίγο πριν τη δικτατορία του Μεταξά, οι φασιστικές οργανώσεις, που δημιουργούνται είναι λίγο πολύ σαν τώρα, χωρίς ερείσματα στην κοινωνία σε επίπεδο συμμορίας, παρ' όλη την κρατική βοήθεια (μόνο στη Μακεδονία έχουν κάποια ουσιαστική δύναμη, ενσωματώνοντας τα εχθρικά, απέναντι στην πολυεθνική κοινότητα και ειδικά στους Εβραίους, συμφέροντα ενός μικροαστικού κομματιού της κοινωνίας). Το κομμουνιστικό κίνημα, Κ.Κ.Ε., τροτσκιστές, αρχειομαρξιστές δεν κατορθώνουν να ενώσουν τους εργάτες. Μέχρι το '36 έχουν μικρότερη δύναμη από τους Βενιζελικούς και μετά το '36 που γίνεται το Κ.Κ.Ε. πλειοψηφικό έχει εγκαταλείψει κάθε διάθεση ανατροπής της αστικής δημοκρατίας.

1932: το Φλεβάρη η αστυνομία χτυπά καπνεργάτες στη Νιγρίτα που προσπαθούν να κατάσχουν καπνά που πάνε για εξαγωγή. Μαζεύονται 5.000 περίπου άτομα και παίρνουν τα όπλα της αστυνομίας. Έρχονται νέες δυνάμεις που ρίχνουν πάνω στον κόσμο, σκοτώνουν ένα και τραυματίζουν πολλούς. Συγκρούσεις ανέργων με την αστυνομία στη Λάρισα και στον Πειραιά, όπου τραυματίζονται δύο αστυνομικοί. Απεργία φοιτητών. Άνεργοι σε όλη τη χώρα με μαζικές συγκεντρώσεις απαλλοτριώνουν τρόφιμα. Το Μάρτη η οικονομική κρίση επιδεινώνεται. Δεν υπάρχουν πια τρόφιμα στην αγορά. Το Μάη μαζικές απεργίες σε όλη την Ελλάδα. Παραιτείται ο Βενιζέλος. Η απεργία συνεχίζεται και τον Ιούνη με σοβαρά επεισόδια σε Πάτρα και Βόλο. Δημιουργούνται, για πρώτη φορά σε παγκόσμιο επίπεδο, επιτροπές караβιών.

30 Ιούνη: 5.000 ναυτεργάτες ξεκινάνε από τον Πειραιά να ανεβαίνουν στην Αθήνα. Τους χτυπάει η αστυνομία στο Γκάζι όπου διαλύονται όπως είχαν προσυννενοηθεί και ξαναμαζεύονται στην Κλαυθμώνος όπου καταλαμβάνουν το υπουργείο Ναυτικών. Ο υπουργός πανικόβλητος αποδέχεται

όλα τα αιτήματα.

Τέλος Αυγούστου εκτεταμένες συμπλοκές, για 5 ημέρες, εργατών και αστυνομίας στην Έδεσσα. Το Δεκέμβρη απεργίες των σιδηροδρομικών που αμύνονται επιτυχώς στις επιθέσεις της αστυνομίας.

1933: η βιομηχανία ανακάμπτει, ο πληθωρισμός όμως παραμένει στα ύψη. Το Μάη οι δημόσιοι υπάλληλοι απεργούν για μία βδομάδα. Πέφτει ξανά η κυβέρνηση Βενιζέλου. Τον Ιούνιο μαζεύονται 300 περίπου φασίστες από τη Μακεδονία και κατεβαίνουν πάνοπλοι στην Αθήνα για επίδειξη δύναμης. Τους περιμένει κόσμος (και το Κ.Κ.Ε.) στο σταθμό. Η αστυνομία δεν προλαβαίνει να τους προστατέψει και τρώνε πολύ ξύλο. Αλλά το βράδυ προσπαθούν με συνοδεία της χωροφυλακής να κάνουν παρέλαση σε εργατικές συνοικίες αλλά και πάλι η χωροφυλακή δεν φτάνει για να τους προστατέψει. Σε πιο σοβαρές συμπλοκές, που γίνονται στο κέντρο, η αστυνομία τραυματίζει δύο εργάτες, που αργότερα πεθαίνουν. Το άλλο πρωί η αστυνομία τους πάει ως το σταθμό, για να μπορέσουν να φύγουν. Στις 20 Ιουλίου οι καπνέμποροι της Καβάλας αποφασίζουν να απολύσουν όλους τους άντρες και να προσλάβουν μόνο γυναίκες με το κατώτερο μεροκάματο. Οι εργάτες κλείνονται στις καπναποθήκες και ως το βράδυ η εξέγερση γενικεύεται. Το κλείσιμο κρατάει μέρες (είναι πολιορκημένοι από χωροφυλακή και στρατό). Η κυβέρνηση στο τέλος διατάζει να αποσυρθούν οι δυνάμεις της και δέχεται όλα τα αιτήματα καθώς το ζήτημα έχει πάρει διαστάσεις στον τύπο (“...νέο Μεσολόγγι...”). Μετά από ένα μήνα παίρνει πίσω όσα υποσχέθηκε. Το 1933 μέχρι τον Οκτώβρη είχαν γίνει 337 απεργίες (60.000 απεργοί) από τις οποίες οι 221 λήξαν με νίκη των εργατών.

1934: αλλάζει γραμμή το Κ.Κ.Ε. (συντονιζόμενο με την Γ' Διεθνή) με την 6η ολομέλεια που συγκλήθηκε τον Ιανουάριο. Η Ελλάδα πρέπει να περάσει από μια φάση αστικοδημοκρατικής επανάστασης η οποία θα προπαρασκευάσει τη δικτατορία του προλεταριάτου. Αυτή τη γραμμή ακολουθεί ως και σήμερα. Ο Ζαχαριάδης προσπαθεί να διαγράψει παλιότερα στελέχη και να σβήσει κάθε αντιπολίτευση. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του 7ου συνεδρίου της Διεθνούς, δημιουργεί αντιφασιστικό μέτωπο. Χαρακτηριστικό: το 6ο συνέδριο του Κ.Κ.Ε. δεν ανακοινώνεται στα μέλη!!!. Σε αυτό το συνέδριο ο Ζαχαριάδης ανακηρύσσεται ισόβιος(!!!) γραμματέας του κόμματος. Το Μάρτη του '34 ελληνικά πλοία σε ξένα λιμάνια καταλαμβάνονται από το πλήρωμα. Στην Αθήνα ναυτεργάτες συγκρούονται με την αστυνομία. Δίνονται αυξήσεις, επιδόματα, καλύτερο φαΐ στα πληρώματα και φτιάχνονται σε κάθε καράβι επιτροπές που στην ουσία διοικούν το καράβι. Σε κάθε λιμάνι γίνονται συνελεύσεις όλων των ελληνικών караβιών. Όσες μέρες είναι αραγμένοι οργανώνουν διαδικασίες αυτομόρφωσης και ψυχαγωγίας για να μη τρέχουν από μπαρ σε μπαρ. Το δίκτυο των επιτροπών λιμανιών, (που υπήρχε από παλιότερα και διαλύθηκε το 1945 με τα γεγονότα στο Κάιρο), απλώνεται σε όλη την Ευρώπη και Αμερική και σε κάποια λιμάνια της Ασίας και Αφρικής, με ελληνικές λέσχες-”στέκια”-σε κάθε λιμάνι στις οποίες γίνονταν οι συνελεύσεις, τα μαθήματα και οργανώνονταν πάρτυ και διασκεδάσεις. Υπήρχαν, επίσης, κοινά ταμεία που εκτός από έκτακτες ανάγκες, κάλυπταν φαγητό και ρουχισμό.

18 Απριλίου: γίνεται σιδηροδρομική απεργία. Δεν λειτουργεί καμία γραμμή παρ' όλες τις προσπάθειες του στρατού να τις καταλάβει. Μόνο στη Σαλονίκη καταφέρνουν να ξεκινήσουν ένα τρένο, που το λιθοβολούν οι γυναίκες και γυρίζει πίσω. Η κυβέρνηση κάνει δεκτά όλα τα αιτήματα.

28 Απρίλη: απεργία στο Μαντούδι και τη Λίμνη Εύβοιας.

8 Μαΐου: στην Καλαμάτα ξεκινάνε απεργία οι λιμενεργάτες για να μη γίνει μείωση της αμοιβής τους και να μη ξεκινήσει να δουλεύει ο νέος απορροφητήρας σταριού από τα πλοία. Στρατός περιπολεί από το πρωί στη πόλη και έχουν στηθεί οπλοπολυβόλα στο λιμάνι για να διασφαλιστεί ότι ο απορροφητήρας θα λειτουργήσει. Από τις έξι το πρωί έχουν μαζευτεί οι εργάτες στο λιμάνι και στις οκτώ ξεκινάει η "απορρόφηση". Έντεκα εργάτες μπαίνουν σε μια βάρκα για να φτάσουν στο καράβι που ξεφορτώνει. Οπότε ο στρατός ανοίγει πυρ, σκοτώνει δύο και τραυματίζει άλλους δύο. Ξεκινάει σύγκρουση στην προκυμαία. Στο τέλος οι εργάτες κάνουν πορεία κουβαλώντας τους δύο νεκρούς. Όλη η Καλαμάτα βγαίνει στο δρόμο. Στη κεντρική πλατεία η χωροφυλακή σκοτώνει άλλους δύο και τραυματίζει δεκάδες με τα οπλοπολυβόλα. Η σύγκρουση γενικεύεται. Σπάνε τράπεζες, καταλαμβάνουν το σπίτι του ιδιοκτήτη των μύλων και το ισοπεδώνουν. Τέλος, ορμάνε στο απόσπασμα της χωροφυλακής και τους παίρνουν τα όπλα. Η πορεία μεγαλώνει κι άλλο. Ο στρατός σκοτώνει άλλους τρεις και διαλύει την πορεία. Την άλλη μέρα η απεργία είναι γενική. Δύο από τις Γ.Σ.Ε.Ε. συνεννοούνται για πανελλαδική απεργία, που όμως από αναβολή σε αναβολή δεν γίνεται ποτέ. Μόνο η Σαλονίκη νεκρώνει από πρωτοβουλία των σωματείων. Στις 11 Μαΐου η κυβέρνηση συμβιβάζεται με τα αιτήματα των ναυτεργατών.

1935: εξέγερση στην Κάλυμνο που ξεκινάει λόγω φασιστικής εκδήλωσης (τα Δωδεκάνησα ήταν ακόμα ιταλικά). Το Φλεβάρη οι σιδηροδρομικοί προσχωρούν στη Γ.Σ.Ε.Ε.. Τον Ιούλη ζητάει η Ε.Γ.Σ.Ε.Ε. (του Κ.Κ.Ε.) να γίνει δημοψήφισμα ανάμεσα στους εργάτες για να ενωθούν οι δύο Γ.Σ.Ε.Ε..

27 Ιουλίου: απεργία των θερμαστών των πλοίων γιατί το "Trust" πάει να σπάσει τις συμφωνίες που είχαν πετύχει οι επιτροπές πλοίων.

28 Ιουλίου: στην Πελοπόννησο, στους Γαργαλιάνους, πραγματοποιείται συνέδριο των σταφιδοπαραγωγών με εκπροσώπους από κάθε χωριό. Τέτοια συνέδρια τα οποία ακολουθούσαν απεργίες και πορείες γίνονταν κάθε καλοκαίρι από το 1903. Στο τωρινό εκλέγεται 50μελής επιτροπή αγώνα και μπαίνουν συνολικά αιτήματα. 11 Αυγούστου συλλαλητήριο χιλιάδων. Στις 12 και 13 γίνονται συγκεντρώσεις σε όλη τη δυτική Πελοπόννησο. Περιμένουν την απάντηση του σταφιδικού οργανισμού. Στις 20 Αυγούστου απαντάει, οι αγρότες δε δέχονται και συνεχίζουν με συλλαλητήρια ως τις 22 Αυγούστου. Στην Κυπαρισσία την Κυριακή 25 Αυγούστου διαδηλώνουν έφιπποι με καδρόνια και μαύρες σημαίες και κατευθύνονται προς το εργοστάσιο του σταφιδικού. Ο στρατός που περιμένει δεν υπακούει και ενώνεται με τους διαδηλωτές. Καταλαμβάνουν το εργοστάσιο και το τηλεγραφείο από όπου στέλνουν τελεσίγραφο στη κυβέρνηση. Τα ίδια ακριβώς γίνονται και στα Φιλιατρά, στο Μελιγαλά, στο Ληξούρι, στον Πύργο. Στην Πύλο οι χωροφύλακες σκοτώνουν δύο αγρότες. Μόλις μαθαίνεται ξεσηκώνονται

όλα τα χωριά της περιοχής. Αποφασίζουν να συγκεντρωθούν όλοι στο Μελιγαλά και να βαδίσουν προς την Καλαμάτα αφού θα έχουν καθαρίσει την περιοχή. Τους περιμένουν δύο μεραρχίες στρατού, με πολεμικά πλοία και 300 χωροφύλακες με 28 πολυβόλα. Ξεκινάνε το επόμενο πρωί οπλισμένοι από τα Φιλιατρά (γύρω στους 10.000). Ο στρατός περιμένει έξω από την Πύλο. Καταλαμβάνουν την πόλη. Την άλλη μέρα κουβαλώντας τους νεκρούς της χτεσινής μάχης συνεχίζουν προς Καλαμάτα, όπου τελικά νικάει ο στρατός. Συλλαμβάνονται χιλιάδες.

4 Αυγούστου: στο Ηράκλειο απεργούν οι σταφιδεργάτες και οι λιμενεργάτες. Διεκδικούν συλλογικές συμβάσεις, 8ώρο, αυξήσεις και συνδικαλιστικές και πολιτικές ελευθερίες. Τους συμπαραστέκονται και οι υπόλοιποι εργάτες. Στις 4 το απόγευμα έχουν συγκεντρώση. Εμφανίζεται μεγάλη δύναμη της χωροφυλακής με διοικητή τον Παπαευσταθίου, τον δολοφόνο της Καλαμάτας. Φοβούνται ότι θα γίνουν τα ίδια γι' αυτό ορμάνε και αφοπλίζουν τους χωροφύλακες. Πάνε στη νομαρχία (γύρω στα 5.000 άτομα). Η χωροφυλακή είχε βάλει κρυφά πολυβόλα στη ταράτσα. Στις 9 αρχίζουν να πυροβολούν. Πολλοί νεκροί, οι χωροφύλακες ρίχνουν σε ό,τι κινείται και η συγκέντρωση διαλύεται. Η κυβέρνηση διατάζει δύο αντιτορπιλικά να πάνε στο λιμάνι του Ηρακλείου. Το βράδυ οι κάτοικοι λεηλατούν δυο οπλοπωλεία και οχυρώνονται στα προάστια. Δευτέρα πρωί νέα δύναμη χωροφυλακής τολμάει να μπει στην πόλη. Τους αφοπλίζουν και παίρνουν και δύο οπλοπολυβόλα. Φτάνει δύναμη στρατού από το Ρέθυμνο. Ο διοικητής μη μπορώντας να κάνει τίποτα υποχρεώνει τους εργοδότες να δεχτούν τα αιτήματα. Την επόμενη η κηδεία των νεκρών μετατρέπεται σε συλλαλητήριο. Κηρύσσεται στρατιωτικός νόμος. Μετά από καιρό αρχίζουν οι συλλήψεις και οι εξορίες.

10 Οκτωβρίου: γίνεται η δικτατορία του στρατηγού Κονδύλη. Στις 3 Νοεμβρίου νόθο δημοψήφισμα για την επαναφορά της βασιλείας. Στις 26 Νοεμβρίου επιστρέφει ο Γεώργιος ο β' στην Ελλάδα.

1936: το Μάη στη Σαλονίκη οι καπνεργάτες ξεκινάνε απεργία, βάζοντας φρουρές έξω από τα εργοστάσια. Γίνεται η πρώτη συγκέντρωση από 20.000 οπότε δίνουν τα αιτήματα στο Διοικητήριο. Τις επόμενες μέρες απεργούν οι καπνεργάτες σε όλη σχεδόν την Ελλάδα. Παραμονή πρωτομαγιάς η χωροφυλακή είναι σε επιφυλακή. Στη Θεσσαλονίκη υπάρχει στρατός στα δύο άκρα της πόλης. Στις 2 Μαΐου η χωροφυλακή διώχνει τις φρουρές από τα εργοστάσια. Απεργεί το 50% της πόλης. Τις επόμενες μέρες φτάνει το 90%. Σποραδικές συγκρούσεις. Η απεργία επεκτείνεται και στους άλλους κλάδους σε όλη την Ελλάδα. Στις 5 Μαΐου συγκρούσεις των τσαγκάρηδων και των φοιτητών με φασίστες και μπάτσους. Στις 7 Μαΐου 50.000 άτομα απεργούν σε όλη τη Ελλάδα. 8 και 9 γενικευμένες μάχες στη Θεσσαλονίκη με συνολικά 12 νεκρούς, 32 βαριά και 250 ελαφρά τραυματίες (οι εργάτες). Στις 10 γίνεται πολιτική κηδεία με 150.000 κόσμο. Ο στρατός ενώνεται με τον κόσμο (το Κ.Κ.Ε. απομακρύνεται και ζητάει παρέμβαση των βουλευτών). Στις 10 και 11 Μαΐου όλος ο κόσμος είναι ακόμα στο δρόμο. Έχουν νικήσει το στρατό και στη πόλη δεν υπάρχει κυβερνητική εξουσία, παρά μόνο η απεργιακή επιτροπή. Στις 13 Μαΐου πανελλαδική απεργία, για τα γεγονότα στη Θεσσαλονίκη, απ' όλες τις συνδικαλιστικές

οργανώσεις. Γίνεται σύσκεψη των κομμάτων στη Βουλή.

4 Αυγούστου του 1936: γίνεται η δικτατορία του Μεταξά με την έγκριση του βασιλιά.

1940-1959

Στην κατοχή υπήρχαν α) η Γ.Σ.Ε.Ε., β) η Ε.Γ.Σ.Ε.Ε. (η ίδια που είχε ιδρύσει το Κ.Κ.Ε. το 1929) και γ) τα Ανεξάρτητα Σωματεία (σιδηροδρομικοί, Εργατικό Κέντρο Αθηνών, Πάτρας, Σαλονίκης, η Π.Σ.Ε. και κάποια σωματεία αρχειομαρξιστών). Μετά την άνοδο των φασιστικών καθεστώτων στην Ευρώπη, η Κόκκινη Συνδικαλιστική Διεθνής και η Διεθνής Σοσιαλιστική Ομοσπονδία, επιδιώκουν την ενότητα (παρόμοια και το Κ.Κ.Ε.)

1941: με πρωτοβουλία του Κ.Κ.Ε. η Γ.Σ.Ε.Ε. και η Ε.Γ.Σ.Ε.Ε. γίνονται Ε.Ε.Α.Μ. (εθνικό εργατικό απελευθερωτικό μέτωπο), στο οποίο προσχωρούν και τα ανεξάρτητα συνδικάτα. Το Ε.Ε.Α.Μ. υπήρξε ο πρόδρομος του Ε.Α.Μ. (και ενσωματώθηκε στο δεύτερο μετά την ίδρυση του). Η λειτουργία του και η ενότητα που πέτυχε ήταν ουσιαστική, χρησιμοποιώντας στο έπακρο οριζόντια οργάνωση. Πυρήνα του Ε.Ε.Α.Μ. αποτελούσαν οι ομάδες σε κάθε χώρο δουλειάς.

1942: στην κατεχόμενη Ελλάδα, οι εργάτες (οι μόνοι στην Ευρώπη) ξεκινάνε απεργιακές κινητοποιήσεις, τέτοιας μορφής που η κυβέρνηση όχι μόνο δεν εφαρμόζει το νόμο περί εκτέλεσης των απεργών, αλλά υποχωρεί και δίνει 50% αυξήσεις .

1943: το Φλεβάρη του '43 γίνονται διαδηλώσεις κατά της πολιτικής επιστράτευσης. Σε μία από αυτές, μετά από αιματηρές συγκρούσεις εισβάλουν στο υπουργείο Εργασίας και το καίνε.

3 Μαρτίου: μετά από μάχη με 12 νεκρούς ξαναμπαίνουν στο υπουργείο και το διαλύουν κυριολεκτικά.

1944: στις 15 Μαρτίου η κεντρική επιτροπή του εργατικού Ε.Α.Μ. ανεβαίνει στα βουνά. Αργότερα θα πάρει τ' όνομα της Γ.Σ.Ε.Ε..

1η Δεκέμβρη του '44: ο Σκόμπι διατάσσει τη διάλυση του Ε.Λ.Α.Σ. ενώ ακολουθούν οι συγκρούσεις και η ήττα των Δεκεμβριανών. Τα υπόλοιπα γνωστά...

1945: στις 12 Φλεβάρη υπογράφεται η συμφωνία της Βάρκιζας. Το Ε.Α.Μ. κάνει την πολιτική του πιο "διαλλακτική".

30 Μαρτίου: ιδρύεται ο ΕΡΓ.Α.Σ. (Εργατικός Αντιφασιστικός Συνασπισμός). Τότε ξεκινάνε οι πρώτες παρεμβάσεις για την εξομάλυνση των συνδικαλιστικών, των αγγλικών συνδικάτων στην αρχή και της Π.Σ.Ο. αργότερα (με πρόσκληση της ελληνικής κυβέρνησης). Στους Άγγλους οφείλεται και η εικόνα της προπαγάνδας εκείνης της εποχής, του αιμοσταγή εαμίτη με το κονσερβοκούτι. Τόσο η παραπάνω περίοδος όσο και η μετέπειτα, χαρακτηρίζονται απο το πέρασμα της Ελλάδας απο την αγγλική στην αμερικάνικη επικυριαρχία. Γεγονός που θα επηρεάσει και την διαμόρφωση του συνδικαλιστικού κινήματος.

Την ίδια χρονιά έρχεται νέα αγγλική συνδικαλιστική αντιπροσωπεία, για να επιβλέψει της εκλογές των συνδικάτων. Η κυβέρνηση τους ζητάει να καθορίσουν τα ποσοστά εκπροσώπησης στη διοίκηση της Γ.Σ.Ε.Ε.. Το Κ.Κ.Ε. υποστηρίζει τη λογική της συνολικής παραίτησης και αποσύρεται εντελώς. Από τότε αρχίζει ένας χορός συμφωνιών και υπογραφών, που οδηγούν το κίνημα στο μαρασμό και τη διάσπαση.

1946: οι ελπίδες ξανάρχονται με τη σύγκληση του 8ου πανεργατικού συνεδρίου (1-8 Μαρτίου), του πρώτου ελεύθερου μετά από δέκα χρόνια. Στο συνέδριο έχει την πλειοψηφία η αριστερά (ΕΡΓ.Α.Σ.) και ψηφίζεται πρόγραμμα πρωτοποριακών απαιτήσεων (8ωρο, ίσο μεροκάματο σε γυναίκες και άνδρες, αμνηστία στους εαμίτες, πλήρης συνδικαλιστική ελευθερία, κατάργηση της επιστράτευσης των απεργών). Σημειώνεται ότι αυτές οι απαιτήσεις άρχισαν να εφαρμόζονται, μερικά, για πρώτη φορά μετά το 1981.

30 Μαρτίου: στις εκλογές που γίνονται, το Κ.Κ.Ε.-Ε.Α.Μ. απέχει για να μην νομιμοποιήσει την εκτεταμένη βία και νοθεία (το κράτος το εκμεταλλεύεται για να φακελώσει όλους όσους αντιδρούσαν στο καθεστώς, λίγο “πριν” τον εμφύλιο).

Οι παραπάνω κινήσεις θα διακοπούν από τον εμφύλιο πόλεμο. Ο οποίος θα “λήξει” τον Αύγουστο του 1949.

Τα βασανιστήρια, οι εξορίες, οι απαγορεύσεις, τα ξερονήσια, τα κυνηγητά και η αντί-κομμουνιστική προπαγάνδα είναι η καθημερινή πραγματικότητα των επόμενων χρόνων. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες το εργατικό κίνημα και όχι μόνο θα προσπαθήσει να ανασυγκροτηθεί. Στις 28 Ιουνίου 1951 ιδρύεται η Ε.Δ.Α. (Ενιαία Δημοκρατική Αριστερά), ενώ στις 13 Μαΐου 1955 ιδρύεται το Δ.Σ.Κ. (Δημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα), από την Ε.Δ.Α. και την κίνηση “Ελεύθερα Συνδικάτα”. Στις 11 Μαΐου 1958 πραγματοποιούνται εκλογές, η Ε.Δ.Α. καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση και γίνεται αξιωματική αντιπολίτευση.

1960-1967

Αυτό τον καιρό (όπως και πριν) η Γ.Σ.Ε.Ε. βρίσκεται στα χέρια των Μακρή και Θεοδώρου με την υποστήριξη του κράτους και των Αμερικανών συμβούλων της “συνομοσπονδίας των ελεύθερων συνδικάτων”. Το 1962 είναι η αρχή της συγκρότησης των 115 συνδικαλιστικών οργανώσεων, αποτέλεσμα της αγωνιστικής διάθεσης των εργαζομένων. Η κίνηση των 115 αποτελείται από οργανώσεις οι οποίες είναι μέσα στη Γ.Σ.Ε.Ε. και από άλλες που έχουν διαγραφεί. Οι χρονιές αυτές συγκλονίζονται από δυναμικές εργατικές κινητοποιήσεις με αποκορύφωμα τα Ιουλιανά του 1965 (με αφορμή τη “σύγκρουση” μεταξύ ανακτόρων και Παπανδρέου Γ.), ενώ το κράτος απαντά με συλλήψεις, δολοφονίες (Πέτρουλας Σ., Λαμπράκης Γ., Βλάχος Δ.). Οι διαδηλώσεις, που συχνά εξελίσσονται σε οδομαχίες με την αστυνομία, συγκρούονται με όλο τον επίσημο πολιτικό κόσμο (Ε.Ρ.Ε.-Ε.Δ.Α.-Ε.Κ.-

Ανάκτορα). Το κίνημα για ακόμη μια φορά έρχεται αντιμέτωπο από τη μια με την κρατική καταστολή και από την άλλη με την εσωτερική (κυρίως την Ε.Δ.Α. η οποία αποτελεί συνήθως την ουρά της Ένωσης Κέντρου).

Στην περίοδο θα βάλει τέλος το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου, το οποίο θα ακολουθήσει η γνωστή επταετία 1967-1974.

1974-1980

Η περίοδος που ακολουθεί χρονικά την επταετία της δικτατορίας χαρακτηρίζεται έντονα από καθημερινές και πολυήμερες απεργίες, συγκρούσεις, διαδηλώσεις. Ένα μεγάλο κομμάτι του κόσμου βρίσκεται συνεχώς στο δρόμο, συνεχίζοντας την ίδια “πορεία” που ξεκίνησε τα χρόνια της χούντας. Οι αιτίες γι’ αυτήν την κάθοδο στο “πεζοδρόμιο” πολλές, αλλά κυρίως αιτηματικές και διαχωρισμένες (εκδημοκρατισμός, αύξηση των μισθών, συνδικαλιστικές ελευθερίες, απολύσεις, καλύτερες συνθήκες δουλειάς). Αιτήματα που, μετά την πτώση της χούντας, έθεταν το ζήτημα της περαιτέρω βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης ή καλύτερα επιβίωσης, δίχως να θέτουν το ζήτημα της συνολικής ανατροπής, που σαν αίσθηση είχε φωλιάσει στο πίσω μέρος του μυαλού αρκετών ανθρώπων, οι οποίοι βίωσαν τις νύχτες του Νοέμβρη. Όπως προαναφέρθηκε οι διαδηλώσεις και οι απεργίες αποτελούν καθημερινό φαινόμενο. Συχνά λαμβάνουν εκρηκτικές διαστάσεις, καθώς καταλήγουν σε συγκρούσεις με τις δυνάμεις καταστολής. Απεργίες ξεσπούν σε πολλά εργοστάσια, μεταλλωρυχεία, οικοδομές, νοσοκομεία, σε ολόκληρη την χώρα (Μεταλλωρυχεία Μποδοσάκη στην Χαλκιδική, αγρότες από την Πάτρα, Πανελλαδικές απεργίες οικοδόμων, Πίτσος, ΜΕΛ, ΕΣΚΙΜΟ, ΙΖΟΛΑ, Παίδων “Αγία Σοφία”, Βιοχάλκο, Μεταλλεία Μαντουδίου κ.ά.).

1981-2005

Όλη την περίοδο το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε ύφεση εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, οι οποίες λόγω του αιτηματικού τους χαρακτήρα, του ρόλου των επαγγελματιών συνδικαλιστών, των μηχανισμών αφομοίωσης και των αυταπατών των εργαζομένων (για τη θέση και το μέλλον τους) τελειώνουν ανεπιτυχώς ή μ’ ένα πρόσκαιρο μικρό “κέρδος”. Παραδείγματα πολλά: **απεργία των εργαζομένων στην Ε.Α.Σ. 1991-1992 / απεργία καθηγητών 1996 / αγροτικά μπλόκα 1996 / κινητοποιήσεις άνεργων καθηγητών και αλληλέγγυων ενάντια στον ΑΣΕΠ 1998 / χιλιάδες κόσμου ενάντια στο νέο ασφαλιστικό νομοσχέδιο 2001 κ.ά..**

Μετά την άνοδο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το 1981 η κοινωνία επαναπαύεται, βολεύεται προσωρινά, ενώ οι προσδοκίες για το μέλλον αποδεικνύονται το καλύτερο “υπνωτικό” σε συνδυασμό με το θέαμα.

1982: η κυβέρνηση διορίζει με δικαστικά μέσα νέα διοίκηση της Γ.Σ.Ε.Ε. καταργώντας την παλιά που είχε προέλθει από ένα συνέδριο “μαϊμού” επί δεξιάς. Η πρώτη σύγκρουση ΠΑ.ΣΟ.Κ.-εργαζομένων

γίνεται το Μάιο του '82 με την απεργία 42 ημερών των τραπεζικών, ένα σωματείο που η κυβέρνηση θεωρούσε υπόδειγμα και πρωτοπορία του συνδικαλιστικού κινήματος. Από τότε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. χτυπά καθημερινά τους τραπεζικούς ως “συντεχνία” που προσπαθεί να εμποδίσει την αλλαγή, εφαρμόζει πολιτική επιστράτευση, ασφαλιστικά μέτρα, δικαστική διαιτησία. Ενώ υιοθετεί τη στάση ότι όλες οι απεργίες είναι παράνομες αφού αποσκοπούν στην αλλαγή της κυβερνητικής πολιτικής.

1983: ψηφίζεται απεργιακός νόμος για τις κοινωνικοποιημένες επιχειρήσεις (που προβλέπει μια πλειοψηφία 50%+1 επί των εγγεγραμμένων μελών, αλλιώς η απεργία είναι παράνομη), για να προστατευτούν, όπως υποστηρίζει η κυβέρνηση από ανεύθυνες απεργιακές πρωτοβουλίες μειοψηφιών. Η θετική στάση που πήρε η Γ.Σ.Ε.Ε. για το νόμο προκάλεσε κρίση, που οδήγησε στην παραίτηση του Κ.Κ.Ε.. Η Γ.Σ.Ε.Ε. γίνεται μονοπαταξιακή.

1985: μια μερίδα συνδικαλιστών της ΠΑ.Σ.Κ.Ε., εξοργισμένη με την κυβερνητική πολιτική, αποσπάται από την επίσημη γραμμή του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Για να μη δημιουργηθεί ανεξάρτητη συνδικαλιστική παράταξη παρεμβαίνει η κυβέρνηση και ανατρέπει τη “νόμιμη” εκλεγμένη ηγεσία της Γ.Σ.Ε.Ε.. Κυβερνητικά στελέχη πληροφορούν τους έκπληκτους οπαδούς ότι η αυτονομία των συνδικάτων δεν είναι παρά ένας αντιδραστικός μύθος.

Η οικονομική πολιτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. της πρώτης τετραετίας, όσο αφορά τους εργαζόμενους, συνίστατο σε μία ενδοταξική αναδιανομή του εισοδήματος και σε δεύτερη φάση σε πάγωμα των μισθών. Την δεύτερη τετραετία περνάει σε περισσότερο “νεοφιλελεύθερες επιλογές”. Οι επόμενοι διαχειριστές (εναλλάξ ΠΑ.ΣΟ.Κ.-Ν.Δ.) θα συνεχίσουν στο ίδιο μοτίβο, απλώς με συνεχώς αυξανόμενη ένταση.

Το κείμενο αποτελεί κυρίως σημειώσεις από το διάβασμα των βιβλίων:

- * Κορδάτου: “Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος” - “Ιστορία της νεότερης Ελλάδος”
- * Κ. Σπέρας: “Η απεργία της Σερίφου”
- * Δ. Λιβιεράτου: “Κοινωνικοί αγώνες στην Ελλάδα (1918-1923)” / “(1923-1927)” / “(1927-1931)” / “(1932-1936)” / “Η κίνηση των 115”
- * Γ. Κουκουλέ: “Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα και οι ξένες επεμβάσεις (1944-1948)”
- * Αυτόνομη πρωτοβουλία πολιτών: “Νοέμβρης '73 ο αγώνας συνεχίζεται”
- * Γ. Αλεξάτος: “Συνοπτική αναφορά στην ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος” - “Η εργατική τάξη στην Ελλάδα”
- * **Σημαντική βοήθεια αποτέλεσε για εμάς η συζήτηση με τον ίδιο τον Δ. Λιβιεράτο και γενικότερα η συνεισφορά του σε αυτή μας την προσπάθεια.**

Ξαναδιαβάζοντας και ανασυγκροτώντας την ιστορία των κοινωνικών-εργατικών αγώνων στον ελλαδικό χώρο και ταυτόχρονα βιώνοντας το παρόν τους, αναγνωρίσαμε το διασπασμένο και αποσπασματικό χαρακτήρα τους. Το κίνημα αδυνατεί να συνθέσει τα επιμέρους κομμάτια του, παλεύοντας, τις περισσότερες φορές, στα στενά όρια των κλαδικών διεκδικήσεων ή στα γεωγραφικά όρια μιας πόλης, μιας περιοχής. Ταυτόχρονα οι κεντρικές δομές που υποτίθεται ότι φτιάχτηκαν από τους ίδιους τους εργαζόμενους-καταπιεσμένους όταν διαπίστωσαν την ανάγκη της σύνθεσης, τις περισσότερες φορές διαστρεβλώνουν και υποτάσσουν τη θέληση του κόσμου στην κεντρική εξουσία-ιδεολογία.

Το φαινόμενο αυτό δεν είναι ξεκομμένο από τους υπόλοιπους διαχωρισμούς της κοινωνίας. Παράγεται από αυτούς και τους αναπαράγει, αποτελώντας ένα κομμάτι-ψηφίδα της εικόνας του "κοινωνικού συμβολαίου" που όλοι βιώνουμε. Του κοινωνικού συμβολαίου μέσα στο οποίο γεννιόμαστε, μεγαλώνουμε και δρούμε, μαθαίνοντας να θεωρούμε αυτονόητη την ύπαρξη ιδιοκτησίας, εξουσίας, διαμεσολάβησης και εξειδίκευσης, μαθαίνοντας να τις αποδεχόμαστε και να τις αναπαράγουμε συνειδητά ή ασυνείδητα.

Η διαχωρισμένη κοινωνική ομάδα αυτών που δεν κατέχουν, που δεν "ξέρουν", που δεν αποφασίζουν για την ίδια τους την ζωή, είναι διασπασμένη σε πλήθος κομμάτια, των οποίων τα συμφέροντα φαινομενικά είναι διαφορετικά, πολλές φορές

συγκρουόμενα. Ταυτόχρονα, χρησιμοποιώντας, στη σύγκρουση της με την κυριαρχία, δομές και σχέσεις που εμπεριέχουν τη διαμεσολάβηση, τους ειδικούς, ξαναδιασπάται, σε αυτούς που χαράζουν την πολιτική γραμμή, που κατέχουν την ιδεολογία, που αποφασίζουν και σε αυτούς που ακολουθούν. Και η διάσπαση αυτή δημιουργεί ιεραρχίες και αναπαράγει την κυριαρχία. Τα συμφέροντα της ηγεσίας που δημιουργείται, της κεντρικής επιτροπής, των θεσμικών συνδικαλιστών, των βουλευτών είναι διαφορετικά από αυτών που υποτίθεται ότι εκπροσωπούν. Οι αυθόρμητες, συλλογικές προσπάθειες, αντιστάσεις, εξεγέρσεις διαστρεβλώνονται, χειραγωγούνται και καταπνίγονται είτε συνειδητά, είτε στα πλαίσια της καθαρής ιδεολογίας, της πολιτικής σκοπιμότητας, του "τελικού σκοπού" που αγιάζει τα μέσα. Τα μέσα όμως είναι ο σκοπός, καθώς οι σχέσεις που παράγουν και συντηρούν την κοινωνική διαφοροποίηση είναι αυτό που αντιμαχόμαστε, είναι (ή δημιουργούν) την κυριαρχία.

Ο φαύλος κύκλος μπορεί να διαρραγεί μόνο με αυτοοργανωμένα εγχειρήματα, που αρνούνται να χρησιμοποιήσουν ιεραρχία και διαμεσολάβηση, που παράγουν σκέψη και δράση συλλογικά και όχι σε κάποιο γραφείο, που αρνούνται τις εξουσιαστικές δομές και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την ανατροπή τους. Από εκεί και πέρα έγκειται στο βαθμό συνειδητοποίησης αυτών που τα επιχειρούν και κυρίως στις αντοχές τους, το αν θα χαλαρώσουν οι αντιστάσεις, αν θα αφήσουν να διαβρωθούν οι προσπάθειές τους.

Από τις συγκρούσεις στη διάρκεια της απεργίας των ναυτεργατών στις 22/2/2006

Η μπροσούρα αυτή τυπώθηκε τον Απρίλη του 2006 από την αναρχική ομάδα ΕΝ ΠΛΩ σε 2.000 αντίτυπα. Δεν έχει, ούτε επιζητά κανενός είδους αντίτιμο και η χρήση της είναι ελεύθερη, για κάθε κίνηση που εντάσσεται στον κοινωνικό ταξικό πόλεμο.

Για επικοινωνία: Τ.Θ. 19043 / Τ.Κ. 11701 - e-mail: enplon@in.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΝΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΠΡΟΒΟΛΗ ΒΙΝΤΕΟ
“Σκιαγραφώντας το κάτεργο”

ΣΥΖΗΤΗΣΗ
νέα εργασιακά μέτρα
εργατικές αντιστάσεις
αλληλεγγύη

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7/4
ΩΡΑ 7:00 μ.μ.

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΤΕΡΓΟ Ή ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ-ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΤΕΡΓΟ Ή ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΤΕΡΓΟ Ή ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ-ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΤ

